

RASTEMO IZ KORENIN

10 let slovenske mature

RASTEMO IZ KORENIN

**Zbornik ob 10.- obletnici slovenske
mature v državi New South Wales,
Avstralija**

**Slovenski šolski odbor za New South Wales
Sydney 1988**

VSEBINA

I. POMEMBNO DESETLETJE 1978-1988

Uvod (Mariza Ličan)

1. Pomembno Desetletje (Jože Čuješ)
2. Ten Years of Slovenian HSC in New South Wales (Peter Dooley)
3. To whom it may concern (Toni D'Abrera)
4. May I congratulate you (Tony Strong)
5. Ob deseti obletnici (Jože Čuješ)
6. Dragi prijatelji (Ludvik Škoberne — Brane Bergant)
7. Iz Slovenije z ljubeznijo (Mitja Vošnjak)

II. OD ZAČETKOV DO 10. OBLETNICE

1. Slovenski šolski odbor za NSW
2. Za ohranitev materinščine
3. Ustanovitev SSO za NSW
4. Saturday School of Languages
5. Prvi sadovi
6. Otroci — naš zaklad
7. Priznanje slovenski skupnosti
8. Sydney: Slovenščina na maturi
9. Prva matura slovenščine je za nami
10. General Report
11. Pošljimo otroke v šolo
12. Nagelj uspeha
13. Prvi dnevi ...
14. Druga slovenska matura

15. Enih ni brez drugih
16. Slovenec sem, tako je mati d'jala
17. Četrty maturantski ples
18. Odslej pod domačo streho
19. Rastemo v pričakovanju cvetov
20. Dorica Tomažič
21. Posebno posvetilo
22. Materina beseda, najdražja dota
23. Ocena — Board of SSS
24. Mariza Ličan o svojih maturantih
25. Olga Lah
26. Po očetovih stopinjah
27. Slovenska beseda iz roda v rod
28. Sedmi snop zrele žetve
29. Beseda je podoba, ki poje
30. Da beseda naša med nami bi cvetela

III. RASTEMO IZ KORENIN

1. Why should we respect Slovenian heritage? (Ian Makovec)
2. Spisi in pesmi avstralskih Slovencev 1984
3. Bera šolskega leta 1988
4. Šolsko leto 1988
5. Slovenska pesem in ples na maturantskih slavih
6. Deseta matura
7. Priloga

**1 Pomembno desetletje
1978 — 1988**

SLOVENIA MOJA DEŽELA IN MI SMO NJENI LJUDJE

Geslo, ki je aktualno v današnjih dneh v Sloveniji, medtem ko je bilo vedno navzoče in spoštevano med izseljenci. Da je to res, so dokazali prvi slovenski priseljenci. Že takoj po prihodu v novo domovino Avstralijo, ki jih ni sprejela z odprtim srcem kot mati, ampak bolj kot mačeha, vendar jim je nudila kruh in streho, za kar so ji še danes hvaležni, so začeli organizirati slovenske prireditve. Na teh so se srečevali kot bratje in sestre, ki jih je združevala skupna usoda. Povpraševali so po novicah o domovini in domačih, o delu in družini. Povezovali so jih korenine, iz katerih so zrasi v mlade fante in brhka dekleta, ki so vsled nezadovoljivega ekonomskega položaja, bili prisiljeni poiskati boljši kos kruha na tujem. Kljub razdaljam, so vedno gradili medseboj trden most. Na eni strani mostu so bili avstralski priseljenci, ki so se navajali novim življenjskim razmeram in jeziku. Na drugi strani mostu je bilo snidenje ganljivo, jezik doimac, srca polna domotozja in stiski rok prisrčni. To so bili takrat (nekako pred 40. leti) najsrečnejši trenutki tedna, morda meseca...

Slovenski jezik je bil tisti, ki jih je povezal v posebno narodnostno skupino, na katero so bili ponosni. Ta ponos so želeli predati otroku, ki je že ob rojstvu zaslišal slovenski glas. Temu so sledile pesmice, pravljice itd. Želja po učenju materinega jezika se je pri starših večala z odrasčanjem otroka. Zato ni čudno, da so bile prve organizirane slovenske ustanove prav dopolnilne šole, ki so delovale v okviru Verskih središč že pred 35. leti. Tem so se pridružile šole naših društev in klubov, ki so prav v ta namen zgradili šolske sobe. Pred 15. leti je bilo samo v Sydneyu nad 120 učencev slovenskih dopolnilnih šol. Prav v tistem času se je začelo prebujati novo gibanje v Avstraliji, ki je poudarjalo pomen večnarodnostne kulture. "Kriku mode" se je takoj odzvala slovenska skupnost. Že na prvem srečanju je ustanovila novo telo: Slovenski šolski odbor za državo Novega Južnega Walesa (SSO za NSW). Organizirano se je predstavila avstralskim oblastem in zaprosila za državno priznanje slovenskega jezika. Čeprav so zagnani predstavniki SSO morali nekajkrat potrkati na vrata avstralskih ministrov, niso odnehali. Vztrajnost je rodila sadove. Slovenščina je postala uradni predmet na srednjih šolah. Leta 1979 je bila za prva matura iz slovenskega jezika.

Navdušenje slovenske skupnosti je bilo nepopisno, saj so uspehe želi njihovi otroci — druga avstralsko-slovenska generacija. Udarjen je bil pečat na uradno listino, s katero je zagotovljeno, da slovenski jezik ne bo izumrl na avstralski celinici. Člani SSO so vneto spremljali in podpirali razvoj enajstletnega poučevanja slovensčine na državnih gimnazijah. Premostili so vse ovire in našli zadovoljstvo v združenem delu, ki strmi le k ohranitvi slovenskega jezika in kulturne dediščine. Z doslednim in nenehnim sodelovanjem si je SSO pridobil visoko priznanje pri tukajšnjih izobraževalnih ustanovah kot tudi spoštovanje in zaupanje med starejšimi in mlajšimi člani naše skupnosti. Člani SSO so postali naši nekdanji dijaki slovensčine in tako je

slovenski šopek (SSO) lepše obarvan s prihodom mlajših. To se opazi tudi na šoli v Bankstownu, kjer poučujeta učiteljici, ki sta sadova iste šole. Spominjam se njunih vprašanj: "Zakaj moram v šolo ob sobotah, medtem ko drugi slovenski otroci počivajo ali se ukvarjajo s športom?" Danes sami sprašujeta: "Kje so slovenski otroci? Ali se starši no zavedajo pomembnosti učenja materinščine?" Zgodovina se ponavlja, le da jo pišejo drugi ljudje. Tako bo v njo vpisano dejstvo, da je v 10. letih opravilo zrelostni izpit iz slovenskega jezika 89 dijakov. Vsem čestitam in se jim zahvaljujem za požrtvovalno vstajanje vsako soboto. Marsikdo je potoval tudi po tri ure v eno smer (kot je primer učenke iz Newcastle) da je prišel do kraja, kjer se z ljubeznijo podaja slovenska beseda.

Veliko teh dijakov je že poročenih. Postali so starši. Upam, da bodo vzorni starši, ki bodo tudi sami svoje otroke učili jezika svojih staršev. Izmed 89 dijakov je kar precejšnje število že končalo univerzitetni študij, poklicno šolo in podobno. Postali so pravniki, arhitekti, terapevti, inženirji različnih strok, časniki, glasbeniki, samostojni obrtniki, socialni delavci, računovodje, uslužbenci na raznih uradih srednje in osnovnošolski učitelji. Preseneča pa dejstvo, da tako kot mladi Slovenci v matični domovini in Slovenci v NSW sicer živo spremljajo politična dogajanja, vendar se ne odločajo za tovrstne službe.

Naši bivši in sedanji dijaki imajo zelo radi Slovenijo. Najlepši del učne ure je tisti, ko se govori o lepotah Slovenije (predvsem v nižjih razredih), o značilnostih slovenske dežele (srednja stopnja) ter o zgodovinskih in sedanjih dogodkih (višja razreda). Po opravljeni maturi jih veliko obišče Slovenijo, marsikdo se tudi udeleži Poletne šole v Kranju, ki jo vsako leto organizira Slovenska izseljenska matica. Z upravičenostjo se ta organizacija imenuje Slovenska matica, kajti od vsega začetka je pokazala izredno zanimanje za našo šolo in nudila vsestransko pomoč, nam po svetu raztresenim otrokom slovenske matere. Želimo si še nadaljnega sodelovanja.

Z zadovoljstvom ugotavljam, da je istega mnenja tudi naša mladina v Sydneyu. Gotovo imajo ve-

like zasluge pri tem učiteljice, ki vdano in z ljubeznijo poučujejo slovenščino. Ni lahko biti učitelj v izseljenstvu. Njegovo poslanstvo je zahtevnejše kot v domovini. Otroka naj bi naučil jezika, še več, v njem naj bi prebudil narodno zavest in ponos, da pripada slovenskemu narodu. Otrok naj bi spoznal veličino slovenskega jezika, ki je enakovredem vsem svetovnim jezikom, tako na književnem kot na tehnološkem področju. Biti Slovenec ni lahko, je pa čudovito in zmagovalno!

Na sestanku SŠO 24.8.1988 sem predlaga, da bi izdali ob 10. obletnici mature zbornik, v katerem bi prikazali začetek, razvoj in sadove prvega

desetletja Slovenske državne šole v NSW. Prisotni so ta predlog velikodušno sprejeli. 3.12.1988 je izšel po zaslugi navdušenega dela p. Cirila Božiča, s. Francke Žižek, oblikovalca in tiskarja Johna Cvetkoviča, umetnika Vasje Čuka in se nekaterih drugih velikodušnih sodelavcev. Finančno plat zvona je bil SŠO za NSW. Želim si, da bi ta zbornik ne bil le ploslovilno branje, ampak žarek upanja, da bomo aktivno in složno preživeli nadaljnih deset, morda dvajset let v slovenskem duhu. Naša naloga je, da ta duh ohranjamo, tako da bodo tudi v prihodnosti domotožno zveneče besede:

Slovenija moja dežela in mi smo njeni ljudje!

Člani sedanjega SLOvenskega šolskega odbora za NSW

V prvi vrsti z leve proti desni: Stanko Samsa (Akademsko društvo), Štefan Šernek (SDS), Ivan Kobal (Zveza slovenske akcije in Narodno društvo), p. Valerijan Jenko (Versko središče), Mariza Ličan (predsednica SŠO), Ivan Koželj, Alfred Brežnik (Tajnik SŠO), Ivanka Bulovec (Triglav) Peter Kropce. V drugi vrsti: sFrancka Žižek, Danica Grželj, Danica Šajn in Lojze Kmetič.

Jože Čuješ

POMEMBNO DESETLETJE

Pisati o dosežkih skupnosti, ki imajo v izseljenstvu še toliko bolj negotovo prihodnost kot v matični domovini, je nehvaležno delo in zaradi osebne vpletenosti bi lahko bilo še pristransko. Iz tega razloga sem s pisanjem tega članka tudi dolgo odlašal. Toliko bolj razumljivo, ko gre za delo na "nehvaležnem" kulturno izobraževalnem področju, ki je širšemu slovenskemu izseljenstvu (vsaj v Avstraliji) dokaj nepomembno, če že ne celo tuje.

"Mastna krača, liter vina — to je moja domovina"! To ni le prazna krilatica, s katero redki kulturni delavci med nami opravičujejo naše mlačno kulturno življenje. Mnogim je to geslo žal vodilo vsakdanjega življenja. Ni torej čudno, da je med nami vse manj organiziranega in kulturnega delovanja in življenja. Vse manj je tudi mladih, ki bi se za tako delo zavzemali.

V takih okoliščinah je zato še toliko pomembnejše, ne morda komur v slavo, ampak skupnosti v vzpodbudo, opozoriti na častne izjeme ter na trajne dosežke tistih, ki še niso izgubili vere v slovensko prihodnost, ki jim razkošje v tujini ni ohladilo ljubezni do domovine in naroda, iz katerega izhajajo.

To bi rad povedal za uvod k 10 obletnici obstoja in delovanja Slovenskega šolskega odbora za N.S.W., ki bo, četudi bi danes končal, obdržal dokaj častno mesto v zgodovini našega izseljenstva v Avstraliji.

Po razgovorih nekaterih rojakov v Sydneyu, ki so se zavzemali za pouk slovenščine na srednjih šolah v N.S.W., je bil sklican sestanek, na katerega so bili povabljeni zastopniki vseh slovenskih organizacij in nekateri posamezniki. Sestanek je bil 8. avgusta 1977 v prostorih Slovenskega verskega središča v Merrylandsu. Navzoči so bili: Tomaž Možina, Alfred Brežnik, pater Lovrenc Anžel, sestra Marija Kadiš, sestra Mirjam Horvat, Mariza Ličan, Majda Mavrič, Jože Čuješ, Vladimir Menart, Vinko Ovijač, Tone Bulovec, Virgilij Ferfolja. Sklenili so ustanoviti Slovenski šolski odbor za N.S.W.. V pripravljalni odbor so bili izvoljeni: Tomaž Možina, predsednik, Alfred Brežnik, tajnik in Virgilij Ferfolja, blagajnik.

Ustanovitev Slovenskega šolskega odbora za N.S.W. je bila objavljena v listih "Triglav" in "Novo Doba". Predsednik Tomaž Možina je med slovensko oddajo na radiu 2EA razložil pomen in namen ustanovitve Slovenskega šolskega odbora. O ustanovitvi je bil obveščen tudi Department of Education s prošnjo, da čimprej odobri oziroma prizna slovenščino kot redni predmet poučevanja in kot maturitetni predmet. Po osebnem pogovoru z zastopnikov SŠO z ministrom E. Bedfordom, je bila pot do priznanja močno skrajšana. Slovenščina je dobila svoje uradno priznanje v tukajšnjih srednjih šolah že 12.

decembra 1977, torej štiri mesece po ustanovitvi Slovenskega šolskega odbora za N.S.W. s pričetkom šolskega leta 1978. Tako je poučevanje slovenščine zaključilo svoje deseto leto prav s koncem šolskega leta 1987.

Pouk slovenščine smo imeli najprej v dveh središčih: v Ashfieldu in v Bankstownu. Ker se je število naših srednješolcev znižalo, ja zadna leta pouk le na Girls High School v Bankstownu. Povprečno število naših srednješolcev se giblje med 60 in 70.

Ker so učiteljice ne le duša dela pri šolskem odboru, temveč tudi glavne izvrševalke njegovih dejavnosti, je razumljivo, da smo imeli na čelu uradno registriranega SŠO (NSW) vsa leta ženske predsednice, ki so svoje delo vzorno opravljale. To so bile: Majda Zellmer Mavrič, Olga Lah in Mariza Ličan.

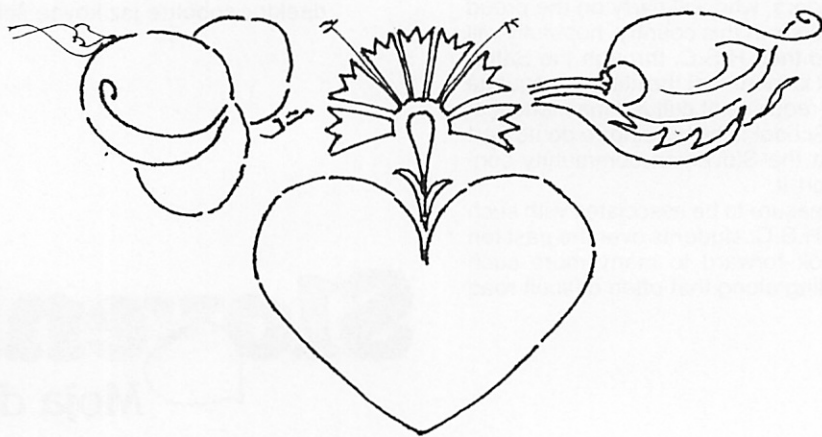
S šolskim letom 1987 bo SŠO (NSW) zaključil svoje desetletno skrbstvo za poučevanje slovenščine na tukajšnjih srednjih šolah. V tem obdobju je gimnazija v Bankstownu dala naši narodni skupnosti že devet skupin slovenskih maturantov. Vsekakor lep uspeh v luči dela samega, še večji pa v luči ohranjanja slovenskega jezika med nami v Avstraliji.

Slovenski šolski odbor za N.S.W. ima poleg zasluga za slovensko šolstvo še drugo, za Slovence prav tako ali še pomembnejšo zaslugo: uspelo mu je namreč na osnovi izključno kulturnega delovanja združiti v skupnem delu vse možne in ne možne, pa vendar obstoječe frakcije naše pisane izseljenke skupnosti. Vsekakor ni šlo brez težav, a prevladali sta strpnost in želja po plodovitejšem življenju slovenstva v Avstraliji. Desetletni zapisniki sestankov SŠO (NSW) so zanimiva povest našega življenja v Sydneyu, ki bi bila vredna natančne in temeljite obdelave. Postala bi zrcalo, v katerem bi se videli takšne, kakršni smo. Trenutno je SŠO (NSW) v novi fazi svojega dela oziroma pred dopolnjujočim korakom v zvezi učenja slovenskega jezika, ki je ustanovitev SLOVENSKE KATEDRE na Macquarie University v Sydneyu. Vse kaže, da bo ta želja dokončno uresničena že pred izidom tega članka v "Zborniku avstralskih Slovencev", za kar je bil v prvi vrsti napisan.

Jože Čuješ na skrajni dsni (ob njem stojijo: p. Polikarp Brolih, Mariza Ličan in Peter Krobe
— na radiu 2EA, 8.12.1977)

TEN YEARS OF SLOVENIAN HSC IN NEW SOUTH WALES

I was very pleased to be asked to write some brief comments about the landmark H.S.C. Slovenian has achieved in this State.

My introduction to the Saturday School was as Supervisor of the Bankstown Centre in 1979, the first year of the Slovenian H.S.C. I was always impressed by the calm efficiency of the teachers and the polite dedication of the students.

As I listened to this different language my thoughts went back to my early teaching days in the Snowy Mountains area and my part-time holiday jobs with some of the construction companies. There I met some wonderful Slovenian workers and I knew that any future associations with the Slovenian community would be happy ones.

The Slovenian contribution to the developing Australian culture has been enhanced by the continued supply of bi-lingual students to the wider community. This is where the Saturday School and its teachers have achieved so much success. Your future leaders, who will carry on the proud Slovenian traditions in this country, hopefully will have completed their H.S.C. through the Saturday School as it is there that the literary language is taught, a pre-requisite of cultural maintenance. The Saturday School is continuing to do its part and I hope that the Slovenian community continues to support it.

It has been a pleasure to be associated with such mature, caring H.S.C. students over the past ten years and I look forward to many more such students travelling along that often difficult road to success.

Peter Dooley

Mr. Peter Dooley,
direktor sobotne jezikovne šole v NSW

Slovenija
Moja dežela.

Department of Education

SATURDAY SCHOOL OF COMMUNITY LANGUAGES

Bankstown Centre
c/- Bankstown Girls High School
Mona Street
Bankstown N.S.W. 2200

24th September, 1988

To whom it may concern :

I was honoured to have been asked to make a few comments about Slovenian students at our centre, in this the tenth year of its operation.

In my first year as Supervisor in 1982, it was quite apparent that there was something unique about the Slovenian students. They were seldom absent and virtually never late, and this includes those who travel from Wollongong each Saturday. This is quite extraordinary when you consider that most of their day school friends are enjoying their Saturdays, probably still in bed, when lessons commence. Having a one and a half day weekend is not easy.

The teachers and students approach their subject with a refreshing view to education. Slovenian is not just another subject presented for the School Certificate and the Higher School Certificate, it is the imparting of knowledge, appreciation and love for the cultural heritage of Slovenia. The quality of teaching, in terms of curriculum content and classroom management is always of an exceptionally high standard. Therefore the dynamics of the teaching situation between teacher and students has lent itself to very positive outcomes. The "unruly student" does not exist, because it is a team working together. The H.S.C. Slovenian results testify to this.

I was delighted to be invited to the many annual H.S.C. Students' Graduation Balls. I do not know of any other community which places its young people and their education in such high esteem, that such tribute is paid to them. All other communities have much to learn from the example set by the Slovenians. The visits of honoured guests to our centre from Slovenia and the close contact between them and Slovenian Australians is like a shining light, showing us how assimilation into Australia, our adopted home, should be.

My congratulations to the students, staff and community on a great ten years.

A. M. D'Abrera
Supervisor
S.S.C.L. Bankstown

*MALA MATURA IZ
SLOVENŠČINE*

NSW

DEPARTMENT OF EDUCATION

**SATURDAY SCHOOL
OF
COMMUNITY LANGUAGES
CERTIFICATE OF ACHIEVEMENT**

This is to certify that _____

HAS SUCCESSFULLY COMPLETED A COURSE IN _____

TO A STANDARD WHICH IS EQUIVALENT
TO THE SCHOOL CERTIFICATE

Dated this _____ Day _____ 19 _____

Supervisor

Ravnatelj Toni D'Abrera podeljuje spričevala učencem 10. razreda

Z leve proti desni stojijo: Stojan Bratkovič, Irenka Bolko, Mary Breznovik, Kristina Cetin, Michelle Kalc, Vanja Koderman, Blanka Kovak, Michelle Mezgec, Tanya Samsa

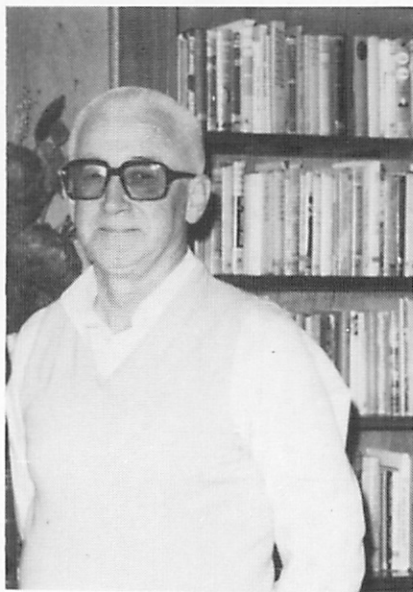
Jože Čuješ

OB DESETI OBLETNICI

Pričujoča knjižica naj bi bila neke vrste potrditev naše slovenske narodne identitete, priznanje več kot desetletnemu prizadevanju za ohranitev in pospeševanje materinega jezika med našo mladino v Avstraliji. Načrtno delo na "Slovenski gimnaziji", kot bi ponosno smeli imenovati pouk slovenščine na državni gimnaziji v Bankstownu, je eno najbolj smiselnih vlaganj naših naporov za ohranjanje slovenščine in slovenske miselnosti v Avstraliji. Že nad 80 učencev se je doslej posvetilo izpopolnjevanju v materinem jeziku.

S katere koli za perspektive presojo deseto obletnico slovenske mature v Avstraliji, jo moramo oceniti pozitivno. Obstoje slovenske gimnazije je izraz naše edinosti in skupnega prizadevanja za slovensko stvar. Z njo so padle mnoge pregraje, ki so nas v daljni preteklosti še ločevale, ovirale dobre medsebojne odnose in sodelovanje. Čeprav smo Slovenci po svoji naravi nekoliko bolj individualisti, je bila ideja slovenstva med nami vedno močno prisotna. Vsakoletno praznovanje ob maturi priča za to.

Rad bi se zahvalil vsem slovenskim organizacijam in prizadevnim posameznikom, študentom in njihovim staršem ter seveda učiteljem, ki so s svojo osebno zavzetostjo in nesebičnostjo podpirali slovensko gimnazijo, zvesti vodili: "Ne, kar vele-va mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan" v ljubezni do slovenskega naroda in naše mladine.

JOŽE ČUJES

MAY I CONGRATULATE YOU

The Slovene community in Sydney ought to be very proud of the way students and teachers have responded to the challenge of presenting Slovenian for the Higher School Certificate.

I was first associated with the development of a syllabus in Slovenian 10 years ago when I worked closely with a small group of professional people dedicated to ensuring the acceptance of Slovenian in the school system. The Higher School Certificate examinations set over the years have been models of consistency and teachers have been able to plan their teaching strategies accordingly. I have been delighted with the quality of work produced by students at examination time and performance over the wide range of language skills has been very impressive.

The opportunity for students to have mastered two languages and become bilingual Australians is something they will appreciate more as the years pass. They will be adding something valuable to all our lives.

The support offered to students by the community has been very impressive. The interest of the parents and the cherishing of students who complete the Higher School Certificate course all point to an acknowledgement of the value of the efforts of those who have been guiding the teaching and the examining over the last 10 years.

May I congratulate you all on past achievements and offer my good wishes for future successes.

A. STRONG

Mr T. Strong, Co-ordinator sobotnih sol, ki ima za pouk slovenscine velike zasluge, 1978.

radio delavec

skupna revija slovenskih
členikov za delavce na
začasnem delu v tujini

radio ljubljana

radio ljubljana

Ured.oddaj za Slovence po svetu
YU-61000 Ljubljana, Tavčarjeva 17
tel.: 061/311-168; 311-822, int.372

Naslov uredništva:
Celovška 43
61001 Ljubljana
Poštni predal 434
Žiro račun: SDK 50102-603-41502
Devizni račun: LB - GB
50100-620-107-25731-27822-0
Telefon: (061) 318-855
Telex 31787 yu deleno

Ljubljana, 31. 3. 1988

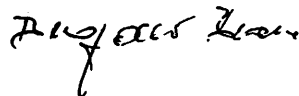
Dragi prijatelji,

zelo vesela sva, ker sva imela priložnost med najinim obiskom v Avstraliji srečati tudi Vas, ki si tako zavzeto prizadevate za ohranjanje slovenskega jezika in kulture med našimi rojaki. Prosiva Vas, da v našem imenu pozdravite vse učence, ki obiskujejo pouk slovenskega jezika v Sydneyju in seveda tudi učiteljice, ki z veliko vztrajnostjo dosegate uspehe, ki bi jih bili veseli tudi pedagogi v veliko lažjih okoliščinah. Prav tako Vas prosiva, da prenesete najino zahvalo in spoštovanje tudi članom šolskega odbora z željo, da bodo še naprej prispevali za uresničitev plemenitih ciljev, ki ste si jih zastavili.

Prisrčno Vas pozdravljava in upava, da se še kdaj srečamo.

Ludvik Škoberne

Brane Bergant

**Slovenska
izseljenska
matica**

61001 Ljubljana, Cankarjeva cesta I/II, Jugoslavija ■ Telefon 210732 ■ Poštni predal 169

Dne 17. 10. 1988
Zap. št. 3005/27 MV/DD
Zadeva:

Ob praznovanju 10. mature slovenskega jezika v Avstraliji, bi rad izrekel najpriscnejse cestitke vsem maturantom in uciteljskemu zboru ter vsem, ki se borite za obstoj in ohranitev materine besede. Najpriscnejse cestitke iz njihove maticne domovine in v imenu Slovenske izseljenske matice najboljse zelje in sreco v zivljenju.

Predsednik Slovenske izseljenske matice,
Miroslav Vojnack

2

**Od začetkov
do 10. obletnice**

SLOVENSKI ŠOLSKI ODBOR ZA N.S.W. (SLOVENIAN SCHOOL COMMITTEE OF N.S.W.)

Ponedeljek, 8. avgusta 1977 bo zapisan med dneve, ki so odločilno vplivali na razvoj slovenstva v Sydneyu.

V prostorih verskega središča v Merrylandsu so se zbrali zastopniki slovenskih organizacij iz Sydneya in nekateri posamezniki, ki jim je pri srcu slovenska materina beseda. Ustanovili so Slovenski šolski odbor za N.S.W., ki si je zadal nalogo dobiti priznanje slovenščine v tukajšnjih šolah. Sestanka so se udeležili: Tomaž Možina, Alfred Brežnik, p. Lovrenc Anžel, S. Marija Kadiš, s. Mirjam Horvat, Mariza Ličan, Majda Mavrič, Jože Čuješ, Vladimir Menart, Vinko Ovičaj, Tone Bulovec in Virgilij Ferfolja.

Sestanek je bil kratek, a uspešen. Navzoči so se dogovorili o načinu dela. Za uspešnejše delo so ustanovili šolski odbor, ki ga sestavljajo: Vinko Ovičaj (zastopnik Slovenskega društva Sydney), p. Valerijan Jenko (zastopnik verskega središča), Marija Verko (zastopnica Triglava), Mariza Ličan (Triglavska dopolnilna šola), s. Mirjam Horvat (dopolnilna šola verskega središča), Majda Maurič, Tomaž Možina (predsednik odbora), Alfred Brežnik (tajnik odbora) in Virgilij Ferfolja (blagajnik odbora).

Večer je pokazal, da lahko ljudje, sicer različnih mišljenj in iz različnih organizacij, uspešno sodelujejo pri skupni slovenski stvari. Uvedba pouka slovenščine v srednje šole bo za slovensko skupnost velik napredek.

Udeleženci prvega šolskega odbora za NSW 1977. leta

ZA OHRANITEV MATERINŠČINE

Vedno večje je med nami število odrasčajočih otrok, za katere so starši resnično v skrbeh, kaj bo z njihovo slovenščino, ko bodo prej ali slej zapustili toplino slovenske hiše in se znašli v vrvežu zunanjega sveta.

Ohranitev materinega jezika pri otrocih mora biti za vsakega zavednega očeta in mater resna skrb. Ohranitev materinega jezika mora postati skrb slovenskih izobražencev, predvsem pa slovenskih društev in klubov.

V Avstraliji imamo zdaj edinstveno priliko, da slovenščini priborimo priznanje tudi v tukajšnjih srednjih šolah. Treba je le nekaj več volje, zavednosti in požrtvovalnosti, podpore slovenskih staršev.

Če bo slovenščina priznan predmet v letošnjih spričevalih tukajšnjih srednjih šol, kot bodo to mnogi drugi jeziki etničnih skupin, je odvisno predvsem od nas samih, ne pa morda od avstral-

skih oblasti, še manj od zgolj dobre volje. Sami moramo podvihniti rokave!

Kot vemo, so skoraj vse slovenske organizacije članice Ethnic Communities Councila, ki nam lahko pri tem veliko pomaga. Zakaj se ne bi poslužili te, prav v take namene ustanovljene organizacije? Lahko bi si že enkrat dopovedali, da naši otroci niso pripadniki te ali one organizacije, te ali one politične organizacije ali smeri. To so potomci naših slovenskih staršev. Naša narodna dolžnost je, da se za ohranitev slovenskega jezika in misli odločno zavzamemo.

Kdor želi, da bi se njegov otrok v srednji šoli namesto kakega drugega tujega jezika učil slovenščino, naj nam to čimprej sporoči. Potrebna so nam predvsem imena dijakov, ki bi pouk slovenščine obiskovali, njihova starost, šola, ki jo obiskujejo in razred.

Ničesar še nismo zamudili. Toda, čas je kratek! Ne odlašajte! Pišite na: Za ohranitev materinščine, P.O.Box 40, Summer Hill, 2130.

Naša bodočnost

USTANOVITEV SLOVENSKEGA ŠOLSKEGA ODBORA ZA NSW

Velika skrb staršev novonaseljencev je vsekakor, kako ohraniti otrokom zavest narodne omike in materin jezik.

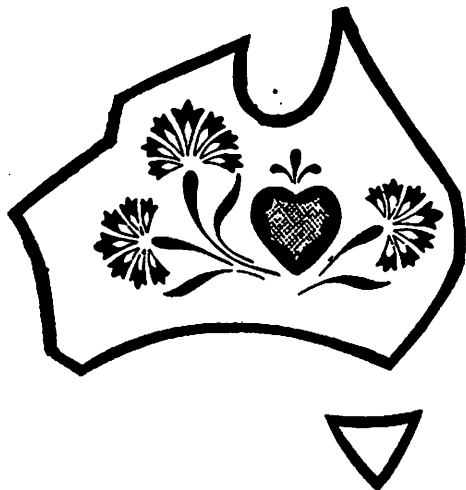
Zdravo domače okolje lahko k temu brez dvoma veliko pomaga, se več pa pravilno učenje materinega jezika. Vesela novica je, da se bodo stremljenja in želje narodnih skupin v N.S.W. v šolskem letu 1978 uresničile, podobno kot v Victoriji. Tudi nam Slovencem je zdaj dana možnost vpeljave slovenščine v osnovne in srednje šole. To pomeni v bistvu, da bodo naši otroci, dijaki, namesto kakega drugega tujega jezika lahko izbrali kot maturitetni predmet slovenščino. V ta namen so se v ponedeljek, 8. avgusta zbrali rojaki v prostorih slovenske dopolnilne šole v Merrylandsu in uradno ustanovili Slovenski šolski odbor za N.S.W. Naloga odbora je:

- a) zbrati imena vseh naših srednješolcev
 - b) posredovati pri ministrstvu za šolstvo v N.S.W. in pričeti s poukom slovenščine v tukajšnjih srednjih šolah že z novim šolskim letom
 - c) pripraviti učni načrt, poskrbeti za učne pripomočke in druga potrebna sredstva
 - d) povezati delo med posameznimi šolami
- Odbor sestavljajo: Tomaž Možina, predsednik, Alfred Brežnik, tajnik, Virgilij Frfolja, blagajnik. Majda Maurič "Liaison Officer", Vinko Ovijač, predsednik Slovenskega Društva Sydney, Marija Verko, predsednica Community Centre Triglav p. Valerijan Jenko, predstavnik Verskega središča, s. Mirjam Horvat, predstavnica dopolnilne šole v Merrylandsu, Mariza Ličan, predstavnica Triglavske dopolnilne šole.
- Odbor prosi vse starše, da čimprej prijavite svoje otroke za učenje slovenščine. Za prijavnice in ostala navodila se obrnite na versko središče v Merrylandsu, na Triglav, Slovensko društvo Sydney, slovenski radio ali naravnost na tajnika Slovenskega šolskega odbora. P.O.Box 188, Coogee, N.S.W. 2031.

To so bile besede Majde Mavric, ki poučuje na srednji šoli v Cabramatti in je obenem članica slovenskega šolskega odbora za N.S.W.

Besede je spregovorila na radiu 2EA med slovensko radijsko oddajo. Majda je bila rojena v Avstraliji. Doma so vedno govorili slovensko. "Žal takrat, ko sem odraščala, ni bilo prilike za učenje slovenščine. Doma smo govorili le primorsko narečje".

Na vprašanje, če se kljub vsemu čuti Slovenka, je odgovorila: "Ponosna sem, da sem Slovenka"! Ponosni smo tudi mi, da je med nami TAKO dekle.

*Od tam kjer naše gore rastejo v nebo
kjer žitno klasje v vetru valovi
od silnih rek, ki v svet dolin teko
do Jadrana, ki vsak dan sonce ga zlati...*

*Tam je naša domovina,
tam je naš dom.*

(K. Stražar)

SATURDAY SCHOOL OF LANGUAGES

V soboto, 11. marca 1978 je Premier za N.S.W. The Hon. N.Wran, MP uradno odprl sobotne šole etničnih jezikov (Community languages). Slovesnost je bila na Girls High School v Bankstownu, kjer trenutno obiskuje pouk jezikov raznih etničnih skupin okrog tristo učencev.

Minister za šolstvo Mr E. Bedford in Premier Mr.Wran sta poudarila, da gre za začetek možnosti, ki jo namerava nuditi vlada šolarjem tukajšnje države. Izrazila sta željo, da bi čim več državnih šol omogočalo študij jezikov različnih etničnih skupin in jih tako združevalo v novo, sodobnejšo avstralsko skupnost.

Slovenci, ki smo sicer maloštevilni, smo možnost učenja slovenščine v državnih šolah zagrabili z obema rokama. Danes imamo že dva srednješolska razreda v Bankstownu in enega v Ashfieldu, skupaj že nad 70 dijakov. Poleg tega pa je še živo delovanje v sobotnih dopolnilnih šolah: Slomškovi Šoli verskega središča, na Triglavu, Slovenskem društvu Sydney in jugoslovanskem središču v Newtownu. V teh šolah je okrog 200 učencev nižje stopnje. V prihodnjih nekaj letih se bodo vključili v pouk, ki ga organizira vzgojno izobraževalni zavod za NSW.

Slovesnosti v Bankstownu se je udeležilo veliko prosvetnih in javnih delavcev različnih, na šoli zastopanih narodnosti. Slovence so zastopali tajnik Slovenskega šolskega odbora Alfred Brežnik, Snr. vicepresident Ethnic Community Council Vladimir Menart, Jože Čuješ in lepo število rojakov.

Upajmo, da se bodo želje Premier, Mr Wrana izpolnile, da bi pouk različnih, v Avstraliji govorečih jezikov vodil k boljšemu razumevanju in medsebojnemu spoštovanju.

V tem duhu tudi Slovenci iz srca pozdravljamo ustanovitev sobotne jezikovne šole v N.S.W.

Učiteljica marurantov ga. Mariza Ličan
z ministrom za solstvo g. T. Strong,

PRVI SADOVI

Ob koncu letošnjega leta bomo imeli Slovenci v N.S.W. prve sadove srednjih šol, ki bodo delali zrelostni izpit tudi iz slovenščine.

V naslednjih številkah tega lista bo vam Slovenski šolski odbor predstavil naše prve pionirje. Člani šolskega odbora so prepričani, da so ti naši prvi maturantje zgodovinska posebnost slovenstva v Avstraliji. Odbor jim pripravlja maturantski ples, na katerega ste vsi lepo vabljeni.

Letos bomo imeli devet maturantov. Vsi obiskujejo državno šolo v Bankstownu. Njihova učiteljica je Mariza Ličan.

Predstavljamo vam prvo maturantko, slovensko dekle, ki je na radijski oddaji povedala o sebi tole: "Ime mi je Liza Reja. Rojena sem bila v Sydneyu, 10. aprila 1962. Ko sem bila stara deset let, sem s starši in majhnim bratcem odšla v Slovenijo. V Sloveniji smo živeli štiri leta in pol. Tam smo kupili gostilno v Goriških Brdih pri Novi Gorici. Obiskovala sem šolo do osmega razreda. Oče je doma iz Goriških Brd, mama iz Stare Gorice v Italiji. Januarja 1977 smo se spet vrnili v Avstralijo. Sedaj obiskujem šesti razred višje šole in bom letos maturirala. Upam, da bom uspešno. Moja največja želja je, da bi se vrnili v Slovenijo in poučevala angleščino. Tukaj v Avstraliji sem zelo srečna, da lahko nadaljujem z učenjem materinega jezika. Vsako soboto grem v slovensko šolo v Bankstown. Pouk slovenščine je izredno zanimiv. Rada ga imam. Lepo bi bilo, če bi se vpisalo več študentov. Slovenščina je lepa. Jaz sem ponosna na svoj materin jezik in narod.

OTROCI — NAŠ ZAKLAD

Le še nekaj tednov nas loči od prve mature iz slovenščine. Mnoge druge narodnosti nam zavidajo, da smo prišli do tega priznanja. Dobro vemo, da ni šlo vse gladko. Morali smo prioriti priznanje slovenščini od države, nabaviti potrebna učna pripomočke, dobiti sposobne in odgovorne učitelje.

Naše maturante pripravlja na zrelostni izpit dolgoletna in uspešna voditeljica Triglavske dopolnilne šole Mariza Ličan. O svojem delu z maturanti je na radiu 2EA povedala: "Zadovoljna sem, da maturantje resno mislijo na maturo in se na njo pridno pripravljajo. Matura bo že 10. oktobra. To bo verjetno najtežji del zrelostnega izpita. Težko je pripraviti naše dijake, da govorijo v slovenskem jeziku. Zelo dobro razumejo, izražajo se pa težko.

Že na samem začetku šolskega leta smo imeli precej problemov. Program učne snovi je zelo zahteven in obširen, čas pa kratek. Imamo samo dve uri in pol na teden. Čeprav ne radi, smo se morali odpovedati vsem odmorom. Razumeli so. Težje pa razumejo, da so domače naloge obvezne, da je slovenščina enakovreden predmet ostalim predmetom. Večkrat sem morala poseči s "kaznijo" in ostro besedo. Za branje nimamo dovolj časa v šoli. Da sem lahko preverila, če so se res učili brati doma, so morali tozadevne domače naloge posneti na kaseto. Ko so se začeli pripravljati na preizkusni izpit iz slovenskega jezika — opravili so ga 28. julija 1979, sem z veseljem ugotovila, da jih je strah pred neznanjem in neuspehom. Prosili so me za pomoč. Vedela sem, da smo na pravi poti. Študentje so vendarle spoznali, da je slovenščina pomemben predmet, da je znanje jezika nujno potrebno. Zaupali so mi svoje težave, vpraševali za nasvet. Pouk je postal zanimiv in prijeten. Niso se sramovali svojih napak celo šalili so se. Pogosto so želeli, da ponovimo določeno snov, ker so jo pozabili ali ker jim ni bila jasna. Tako se v prijateljskem vzdušju skupaj pripravljamo na izpit. Zelo dobro sodelujemo in smemo upati na lep uspeh.

Rada bi prosila starše, da se potrudijo in govorijo s svojimi otroci doma slovensko. Dijak, ki govori doma v materinem jeziku, nima toliko težav z izgovorjavo. Uho se hitreje navaja tej govorici. Težko je tistim dijakom, ki govorijo doma samo angleško.

Ko prihajajo v šolo, bi radi govorili slovensko, pa jih je strah, da se osmešijo. Njihovi starši pričakujejo, da naj bi učitelji delali čudeze! Učitelj

jih lahko nauči le pravičnega izražanja, prvo podlago morajo dobiti doma. Starši so njihovi prvi učitelji.

Ne sramujte se svojega jezika! Bodite ponosni, da znate govoriti več jezikov. Tako naš narod ne bo izumrl, tudi na petem kontinentu ne! Naj bo to morda plačilo za vse, kar ste prestali, ko ste prišli v Avstralijo kot priseljenci — tujci.

Danes vam vaši otroci prinašajo čast in priznanje, ki ju vi niste bili delžni. Povejte jim, kako je bilo! Razumeli vas bodo in še bolj spoštovali. V skromnosti je bogastvo, v majhnem narodu moč. Bodimo ponosni na svoj slovenski jezik, kulturo in domovino! Otroci so naš zaklad! Naša dolžnost je, da jim to bogastvo predamo!

**SLOVENSKI ŠOLSKI ODBOR ZA N.S.W. —
SLOVENIAN SCHOOLS COMMITTEE OF N.S.W.
SLOVENŠČINA V SREDNJIH ŠOLAH**

P.O. Box 188,
COOGEE, NSW, 2034

Slovenskim staršem in srednješolcem,

Dne 25. novembra smo Slovenci v Sydneyu imeli posebno prireditev. Slavili smo prve slovenske maturante v Avstraliji.

Na maturantskem plesu v dvorani Auburn Town Hall, smo kronali uspehe dvoletnega dela slovenskega šolskega odbora, slovenskih učiteljev in dijakov. To ni bil maturantski ples samo po imenu, temveč je to bil ples v čast našim devetim maturantom iz slovenskega jezika.

"Vi ste prvi maturantje, ki jim letos osebno čestitam k uspehu", je v svojem govoru rekel minister za šolstvo v N.S.W. g. Eric Bedford. Učiteljica maturantov gospa Mariza Ličan je pa med drugim rekla sledeče: "Upam pa, da ne bo to prvi in zadnji maturantski ples, ampak, da bodo temu sledili še drugi in, da bo slovenski narod ostal zvest domovini in jeziku, ki smo se ga učili od naše matere in, ki nam je v njem dajal: Slovenec sem!"

S temi besedami, naše učiteljice, se danes obračamo na vas starši. Vspodbujajte svoje otroke, da se uče materinščine. Vi, dragi srednješolci, izkoristite to edinstveno priložnost, da lahko namesto kakšnega drugega jezika oziroma predmeta vzamete slovenščino kot maturitetni predmet in, ki je priznana od vseh univerz v N.S.W.

Izpolnite obrazec spodaj in nam ga čim hitreje pošljite na gornji naslov. Če bo dovolj prijavitelcev iz krajev kot so Parramatta, Blacktown in Wollongong, bodo tudi tam slovenske sobotne šole, poleg Bankstowna in Ashfielda.

KONDA

NAME IN FULL: Maria TELEPHONE: 766790
HOME ADDRESS: 16 Napier St. NTH.
Strathfield P/CODE 2137
NAME OF SCHOOL: Institute of Technology
YEAR AT SCHOOL 2nd DATE OF BIRTH 29.10.1960

ZA SLOVENSKI ŠOLSKI ODBOR ZA N.S.W.
ALFRED BREŽNIK, TAJNIK

PRIZNANJE SLOVENSKI SKUPNOSTI

Slovenski šolski odbor za Novi južni Wales v Avstraliji, ki ga sestavljajo predstavniki vseh slovenskih organizacij v Sydneyu in katerega naloga je bila, da doseže priznanje slovenščine v tamkajšnjih srednjih šolah, je pred nedavnim sporočil vsej slovenski skupnosti, posebej pa dijakom in maturantom slovenskih sobotnih šol naslednje: Priznanje slovenščine kot maturitetnega predmeta s strani sveta za šolstvo v državi N.S.W. v letu 1979 je pred kratkim rodilo še novo priznanje — vse univerze v Sydneyu so priznale slovenski jezik kot maturitetni predmet. Tako bo slovenščina upoštevana kot eden izmed pogojnih predmetov za vpis že pri vpisovanju v začetku šolskega leta 1980.

To priznanje je gotovo zgodovinskega pomena za Slovence v Avstraliji. Otroci slovenskih priseljencev, ki v Avstraliji končujejo srednje šole, imajo tako ponoven dokaz, da je slovenščina enakovreden jezik drugim tujim jezikom, kot npr. nemščina, francoščina idr.

Slovenski šolski odbor je obenem s tem poročilom pozval slovenske starše, naj spodbujajo svoje otroke, da se vpišejo v slovenske sobotne šole, kjer se bodo lahko naučili knjižne slovenščine. "Ko bodo vaši otroci odrasli, vam bodo za vašo spodbudo in trud nadvse hvaležni", so poudarili v sporočilu.

Nedeljski dnevnik, 5. avgusta 1979

SATURDAY SCHOOL OF COMMUNITY LANGUAGES C/- BANKSTOWN GIRLS HIGH SCHOOL MONA STREET, BANKSTOWN 2200						 New South Wales Government Department of Education					
PROGRESS REPORT						Date: / /					
Year 11 12											
Student				Language							
School				Suburb							
Attendance		Satisfactory				Unsatisfactory					
Conduct		Satisfactory				Unsatisfactory					
ASSESSMENT COMPONENTS						CODE					
1	Reading	5	GRAMMAR			A	= Excellent				
2	Writing	6	LITERATURE			B	= Good				
3	Speaking	7				C	= Satisfactory				
4	Listening	8				D	= Poor				
						E	= Unsatisfactory				
Teacher						Supervisor					

Units	22	2	3
Examination Result			
Position in Examination			

Sydney: slovenščina na maturi

Za slovenske izseljence v Avstraliji, še posebno za tiste v zvezni državi Novi južni Wales je letošnje leto izredno pomembno. Večletna prizadevanja, da bi v avstralskem šolskem sistemu priborili slovenščini enako mesto kot nemščini, francoščini in drugim jezikom, so bila končno kronana z uspehom. Slovenci v Avstraliji imajo svojih prvih devet maturantov, ki so v okviru mature opravili tudi izpit iz slovenščine. Darja Karbič, Franc Kranjc, Peter Lechner, Jožko Šajn, Alfred Brežnik, Franc Mramor, Anica Kranjc in Liza Reja iz Sydneya ter Ana Melnik iz Wollongonga bodo tako zapisani z zlatimi črkami v zgodovini naših rojakov v Avstraliji.

Tako starši kot celotna slovenska skupnost v Novem južnem Walesu se tega uspeha zelo veseli ter nanj nadvse ponosni. Bodoči maturantje so se že predstavili javnosti na valovih slovenske radijske ure v Sydneyu (deluje v okviru "Special Broadcasting System", radijske postaje za Novoavstralce) in na slovenski strani tamkaj zelo branega hrvaškega izseljenskega lista "Novo Doba" (naklada okrog 10 tisoč izvodov).

Pot do tega uspeha ni bila lahka. Avstralske oblasti sodelgo časa imele glede vključitve doseljencev v avstralsko družbo asimilacijske namene in zaradi tega niso nič kaj vzpodbudno gledale na učenje jezikov posameznih skupin doseljencev (Italijanov, Grkov, Jugoslovanov).

Stvari so se začele obračati na bolje, ko je politiko asimilacije zamenjala politika integracije ali kot jo tudi imenujejo, kulturnega pluralizma v Avstraliji. Oblasti so namreč spoznale, da lahko isti cilj, t.j. vključitev doseljencev v avstralsko družbo, dosežejo tudi na drug, za doseljence dosti manj boleč način z integracijo, ob kateri posamezne skupine še vedno lahko zadrže svoje običaje, svoj jezik, skratka kulturo, s katero samo bogatijo avstralsko družbo. Politične stranke so v boju za glasove začele kar tekmovati, katera bo svojim neanglosaksonskim volilcem nudila več. Kot gobe po dežju so se začeli pojavljati tako imenovani etnični časopisi (v italijanščini, grščini, hrvaščini, itd.), v večjih mestih so ustanovili radijske postaje, ki oddajajo v jezikih Novoavstralcev (Special Broadcasting System v Sydneyu recimo kar v 44 jezikih), nekaj podobnega je z etnično televizijo, ki bo začela redno oddajati v začetku prihodnjega leta. Jeziki večjih doseljenjskih skupin so se začeli prebijati tudi v tamkajšnje šole. Seveda Novoavstralci še vedno nimajo vsega, kar si želijo; toda v primerjavi s prejšnjimi leti so dosegli velik napredek.

Slovenci niso stali ob strani, čeprav so po številu šibki v primerjavi z ostalimi skupinami doseljencev (v Avstraliji okrog 20 tisoč, v Novem južnem Walesu okrog 9 tisoč), kar je tam za priznanje posameznih pravic oziroma njihovega obsega še vedno mnogokrat odločilno.

Slovenščine so se otroci naših izseljencev dolga leta učili bodisi doma bodisi v okviru sobotnih dopolnilnih šol, ki so jih ob izdatni pomoči Slovenske izseljenske matice ustanovila izseljenska društva ali pa slovenska Cerkev in prav iz teh šol (Društvo Triglav, Društvo Sydney, Slovenska Cerkev Sydney) so tudi izšli prvi maturantje.

Da bi pritegnili čim več otrok v dopolnilne šole ter priborili slovenščini mesto tudi v rednih šolah, so naši rojaki v Novem južnem Walesu ustanovili tako imenovani šolski odbor, ki združuje predstavnike vseh slovenskih društev v Sydneyu ter še nekaj posameznikov. Delo odbora je bilo z uvedbo politike integracije lažje, vseeno pa je še vedno terjalo velike napore. Slovenska izseljenska skupina je bila kot že rečeno majhna po številu, mnogi slovenski rojaki so utonili v "avstralskem morju", v društvih je bilo organiziranih le okrog 8 odstotkov rojakov, v marsikateri družini je vlada lo zmotno mišljenje, da bi učenje slovenščine otrokom bolj škodilo kot koristilo (slabše bi zaradi tega govorili angleško, sošolci in sosede bi se jim posmehovali itd.), ker je slovenščina vendarle majhen in nepomemben jezik.

Napori slovenskih organizacij, šolskega odbora, staršev, učiteljev in končno učencev samih so bili na koncu v lanskem letu kronani s prvim večjim uspehom. Slovenščino so uvedli v tamkajšnje srednje šole — gimnazije. Temu je letos sledilo še priznanje slovenščine kot maturitetnega predmeta ter priznanje slovenščine s strani vseh treh sydneyjskih univerz. Slovenski jezik danes poučujejo v dveh gimnazijah v sydneyjskih predmestjih Bankstownu in Ashfieldu, poleg tega pa še v dopolnilnih šolah pri Slovenskem društvu Sydney, Triglav, Planica v Wollongongu ter slovenski Cerkvi v Sydneyu.

Slovenci v Novem južnem Walesu oziroma Sydneyu imamo letos torej svojo prvo matura, slovensko matura, kot jo radi imenujejo. To je bil le še en kamenček v mozaiku prizadevanj naših rojakov v tem delu Avstralije, da s svojimi društvi, radijskimi in TV urami, časopisi, poukom slovenščine, ob pomoči avstralskih oblasti in matične domovine ter lastnim trdim delom ohranijo slovenski jezik tudi v tem daljnem koncu sveta.

Tajnik Slovenske izseljenske matice Marko Pognačnik med učenci slovenske gimnazije Bankstownu

PRVA MATURA SLOVENŠČINE JE ZA NAMI

Končno je šolsko priznanje slovenskemu jeziku v novi domovini Avstraliji res vredno našega veselja in ponosa. Bog daj, da bi se tega ne zavedali le nekateri, ampak celotna naša avstralska Slovenija. Od nas zavisi, kako se bo to šolsko priznanje razvijalo dalje in kakšne uspehe bo dosegalo v bodočih letih. Važno pri tem je naše zanimanje in sodelovanje: brez tega ne bo požrtvovalnih učiteljev in še manj dijakov, ki bi se potrudili k pouku slovenščine. Upajmo, da bo le vedno dovolj dobre volje s strani naše skupnosti in se slovenski razredi avstralskih srednjih šol še ne bodo tako kmalu izpraznili.

.....

p. Lovrenc Anžel

Med ostalimi zahvalami se je gospa Ličanova posebej spomnila p. Lovrenca (lani se je vrnil domov in prevzel župnijo Ljubljana-Šiška), ki je "žrtvoval veliko svojih ur za pripravljane učne snovi in je bil vedno na razpolago pomagati tako šolskemu odboru kot tudi dijakom. Gotovo je z mislijo z nami, saj mi je sporočil, naj lepo pozdravim maturante. Hvaležni smo mu za vse..." (Misli, januar 1980)

Z leve proti desni: Franc Mramor (maturant), Majda Maurič (predsednica SŠO), Frank Kranjc (maturant), Mariza Ličan (učiteljica maturantov), Peter Lechner, Anica Kranjc, Anne Melnik, Darja Karbič, Alfred Brežnik, Elizabet Reja, Jožef Šajn (maturantje), p.Valerijan Jenko in minister za šolstvo E Bedford

SLOVENEK SEM,

tako je mati d'jala...

GENERAL REPORT ON THE 1979 HIGHER SCHOOL CERTIFICATE EXAMINATION IN SLOVENIAN

Students achieved a very high fluency in the Slovenian language. Translation from Slovenian into English was of a very high standard but more practice is needed in translation from English into Slovenian. Students must realise the importance of grammar for the Slovenian language. It is suggested that as much time as possible be devoted to the reading of Slovenian literature including magazines and newspapers and to practice in conversation.

POŠLJIMO OTROKE V ŠOLO

Pred pričetkom ponovnega rednega sobotnega pouka na dopolnilnih šolah naših organizacij, je odbor kluba TRIGLAV (Sydney) poslal vsem svojim članom posebno pismo, v katerem jih prosi, da kljub ostalim obveznostim pošiljajo svoje otroke k treh organizacijah: v Verskem središču, v klubu Triglav in pri Slovenskem društvu Sydney. Ni važno, katero izmed treh šol otroci obiskujejo, neizmerna škoda pa je, če v slovensko šolo ne hodijo, pravi pismo. S to mislijo bi se morali vsi zavedni Slovenci strinjati, tudi tisti, ki govorijo doma z otroci samo slovensko.

V dopolnilnih šolah se naši otroci srečujejo z drugimi mladimi sorojaki, z njimi se spoznavajo, igranje, postajajo prijatelji in odraščajo v zavesti slovenske skupnosti.

In to je za našo slovensko prihodnost v Avstraliji najpomembnejše!

Bivši ravnatelj sobotne šole v Bankstownu Sam Bonano izroča priznanje učenki slovenskega jezika. Pomaga mu tajnica Pam Orchin (1983)

NAGELJ USPEHA

Kot izgleda, si lahko slovenski šolski odbor za N.S.W. pripne na prsi še en nagelj uspeha. Prizadevno in zavestno delo za učenje slovenščine med našo mladino sicer počasi, pa toliko bolj vztrajno napreduje.

Na zadnjem sestanku Slovenskega šolskega odbora za N.S.W. je bilo ob veliki mizi v Merryland-su polno, resno zaskrbljenih obrazov. Kaj neki bo prihodnje leto s srednješolskim poukom slovenščine? Kdo bo nadaljeval začeto delo, kje bodo dobili učence, če jih sploh kaj bo? Vprašanja so bila resna in odgovor ni bil lahek. In da ne bi zašli v slepo ulico, so se člani odbora odločili, da treba zavedne starše in njihove otroke osvestiti o potrebi in koristi učenja materinega jezika. Ker je bilo delo odbora enotno in je izhajalo iz poštene narodne zavesti, je bil izid uspešen in nadvse razveseljav. Najmanj 60 slovenskih srednješolcev se bo letos na državni srednji šoli lotilo učenja slovenščine. Nekateri od njih bodo koncem leta polagali tudi veliko maturo, v katero bo vključena kot enakopraven predmet tudi slovenščina. Lep uspeh Slovenskega šolskega odbora, ki je bil dosežen s tesnim sodelovanjem staršev in njihovih otrok.

Otroci morajo biti vedno prvi, pravijo člani SŠO. Seveda se s tem strinjajo tudi starši, ki iz ljubezni do svojih otrok prevzemajo nase dodatno "breme" sobotne jezikovne šole, da pri tem ne pozabimo omeniti učiteljic in učiteljev, ki se za naš skupni napredek v smislu "narodnih hlapcev" resnično žrtvujejo.

Pa pravijo, da Slovenci ničesar ne zmoremo, ker smo si vedno v "laseh". V "laseh" že, toda ne v srcu, saj nas je vse rodila slovenska mati, ki jo vsi neizmerno ljubimo in spoštujemo.

Dvoje bi se ze lahko naučili: da se kot majhen narod počutimo prizadete, manjvredne in razdvojene.

Pri šoli se opravičeno ne smatramo niti majhne niti razdvojene.

PRVI DNEVI...

V soboto, 9.februarja 1980 tega leta je bil ravno primeren dan za začetek pouka na državih srednjih šolah, ki so namenjene srednješolcem, ki se želijo učiti tujih jezikov v sestavi celotnega učnega programa na tukajšnjih srednjih šolah. Vreme je bilo ta dan dokaj pusto in tako dijakom ni bilo pretežko sedeti, resnici na ljubo, v pustih šolskih klopeh.

Najprej sem obiskal šolo v Ashfieldu. Ura je bila že skoraj devet, pa sem naštel le kakih dvanajst slovenskih otrok. Zaveden oče, ki je prišel s svojo hčerko iz Blacktowna, ni bil prav nič vesel naše "zavednosti". "Otroci imajo vse preveč besede. Kar hočejo, delajo. Če bi bili starši odločnejši in tudi bolj narodno zavedni, bi lahko imeli več sto slovenskih dijakov. Krjv pa je tudi naš Šolski odbor", je nadaljeval. "Če bi odprli razred v Blacktownu ali pa vsaj v Parramatti, bi lahko prišli še otroci iz Penritha, St.Marysa, Blacktowna, Riverston, Mt.Druita in drugod. S šolo v Ashfieldu pa večina otrok zapravi skoraj več časa z vožnjo, kar ni najbolj prijetno.

Nisem mu ugovarjal, ker je povedal, kar je pošteno mislil. Zato ga tudi nisem spomnil na objavo šolskega odbora, v katerije bilo rečeno, da zaviši razred v Parramatti ali kakem drugem središču pač od staršev samih, oziroma od števila prijavljenih otrok. Zbuditi bi se morali torej starši in pravočasno prijaviti otroke, če so imeli res namen. Verjetno še ni niti prepozno. Vsekakor pa si je to dobro zapomniti za prihodnje leto.

Po polurni konferenci učiteljev, so dijake razdelili v jezikovne skupine in jih poslali v razrede, kjer so jih čakale učiteljice in v redkih primerih tudi učitelji.

Do pričetka pouka se je nabralo kar za dva razreda slovenskih otrok in tako sta imeli naši učiteljici v Ashfieldu, Majda Zellmer (ki je tudi predsednica Slovenskega šolskega odbora za N.S.W.) in Mariela Gasperšič v trenutku dela čez glavo. Izmenjal sem še nekaj misli z Ano Nemanič in

Vesno Jazbec, ki bi želeli letos maturirati iz slovenščine, nato pa "srečno šolsko leto vsem" in naprej v Bankstown, da vidimo, kako je na tamkajšnji šoli.

Ko sem prišel do gimnazije v Bankstownu, je bil pouk v obeh slovenskih razredih že v polnem teku. Erika Pelcar, ki uči mlajše in Mariza Ličan, ki poučuje višji razred, ne priznavata "prvega dne šole". Obe sta prepričani, da so vsi dnevi v šoli enaki in da jih je treba do zadnjega izkoristiti. "Še tako bo premalo časa za predelovanje vse snovi, ki jo šola predpisuje", sta mi rekli.

V Bankstownu je okrog 36 učencev. Zaradi starostne razlike, predvsem pa zaradi povsem različnih stopenj znanja

slovenščine, bi potrebovali tri razrede, če bi hoteli uspešno učiti. Bolj kot učiteljem, bi bili trije razredi v pomoč dijakom, ki bi sicer morali več delati, bi se pa zato tudi več naučili. In končno, zato hodi jo tudi v šolo!

Vse to seveda povzroča glavobol tajniku Slovenskega šolskega odbora Alfredu Brežniku. Ker pa vemo iz preteklosti, da je uspešno rešil še večje zagonetke, kot pa je vprašanje treh razredov v Bankstownu, so učitelji in dijaki iz Bankstowna prepričani, da bo tudi tokrat našel zadovoljivo rešitev.

Šel je popotnik skozi atomski vek
in srečal popotnika.

Ta mu je rekel: Kam?

— Ne vem.

— Tudi jaz ne.

— Pa pojdi z menoj, kamor prideva, prideva.

In sta šla.

Tretji se jima je pridružil,

ne da bi vprašal, kam gresta,

vesel, da je nazadnje našel pravo pot.

*A wanderer went through the atom age
and met a traveller,
who said to him: "Whither bound?"
"I've no idea."
"Nor have I."
"Then come with me, we'll land up somewhere."
And they went.
A third one joined them
without asking their direction,
glad to find at last what seemed to be the way.*

Matej Bor,

Šel je popotnik skozi atomski vek

DRUGA SLOVENSKA MATURA

Letos je že drugič, da v državi New South Wales nekateri izmed naših srednješolcev opravljajo maturitetni izpit tudi iz slovenščine. Število teh je letos znatno manjše, kot je bilo lani, za drugo leto pa pričakujemo da se bo število zopet dvignilo. Letos imamo štiri maturante in to samo dekleta. Tri so iz Sydneya, ena iz Canberre.

Z vsemi se bomo srečali na VEČERU SLOVENSKE BESEDE, ki bo posvečena našim maturantkam in sicer v nedeljo, 30. novembra 1980 ob 6.30 zvečer v Auburnu.

Prav bi bilo, da bi se ta večer zbrali vsi Slovenci, ki cenijo slovensko besedo. Ni dovolj, da o slovenski zavednosti le govorimo. Včasih jo je treba tudi javno izpovedati; predvsem še takrat, ko gre taka izpoved v vzpodbudo naši mladini, ki se je za ohranitev našega jezika še posebej potrudila.

Večer slovenske besede izpričuje kulturno enotnost slovenstva v Sydneyu, zato naj na tem večeru nihče ne manjka!

Slovenci smo vsi in do naše mladine imamo vsi enake obveznosti!

Maturantka Majda Mršnik

Ena izmed štirih maturantk, ki so letos polagale zrelostni izpit tudi iz slovenščine je MAJDA MRŠNIK iz Canberre.

Rojena je bila 4. decembra 1959 v Saboni pri Ilirski Bistrici, kjer je preživela tudi svoja mladostna leta. Šolala se je v domači vasi in v Ilirski Bistrici. Leta 1973 je prišla s svojimi starši v Avstralijo. Domovine ni mogla pozabiti, zato se je že po štirih letih odpravila v Slovenijo na krajši obisk.

Letos je ugotovila, da je v tujini zelo lahko pozabiti materin jezik, zato se je prijavila za maturitetni izpit iz slovenščine in se nanj z vso vneto pripravila.

"Ta izpit me je vzpodbudil k stalnemu razmišljanju o Slovencih in slovenskem jeziku", nam je rekla Majda.

Vivian Sedelbauer, Marija Konda in Kristina Gruntar z učiteljico Marizo Ličan

ENIH NI BREZ DRUGIH

V nedeljo 30. novembra 1980, smo v Sydneyu tudi s Slovenskega narodnega stališča zaključili letošnje šolsko leto. Na državnih šolah in v sobotnih dopolnilnih šolah slovenskih organizacij. Zaključek šolskega leta pa žal ne prinaša zasluženega počitka tistim, ki so sprejeli nase moralno obveznost za slovensko šolo, ne staršem, ki imajo šoloobvezne otroke in končno ne študentom ki še vedno nihajo v odločitvi, ali se bodo vpisali na študiji slovenščine ali ne.

Slovensko šolstvo v NSW (verjetno tudi drugod širom Avstralije) nudi dve možnosti:

- (a) dopolnilno šolo v okviru slovenskih organizacij oziroma ustanov
- (b) pouk slovenščine (srednja stopnja) na državni šoli.

Slovenski šolski odbor za NSW, ki je trdo, a uspešno delal, je letos še pred posebno težko nalogo. Pouk dopolnilnih šol je treba uskladiti tako, da bodo študentje ob vstopu v srednjo šolo dovolj pripravljeni na zahtevnejših pouk slovenščine. Nujno je, da se izboljša znanje srednješolcev, tako da bodo pripravljeni na študij slovenščine v 11. in 12. razredu in na zaključni izpit.

Potek šolske ure

SLOVENEK SEM, TAKO JE MATI DJALA

V imenu staršev be se rada najprej zahvalila vsem tistim, ki ste delali na tem, da je bila slovenščina priznana na tukajšnjih šolah. Morali ste biti res vztrajni, da ste uspeli. In kar je še največ vredno — bili ste složni. Našim maturantom pa iz srca želim veliko uspeha pri nadaljnjem študiju in jih prosim, da bi svojo slovenščino tudi v vsakdanjem življenju izpopolnjevali in razvijali. Materina beseda je majdražja dota, je rekel škof Slomšek. Tisti, ki smo doraščali pod tujčevo oblastjo, se njihovih besed še danes spominjamo in bi jih radi presadili tudi v vaša srca. Hvala.

Z leve proti desni stojijo: Tanya Fleming, Dorica Tomažič, Branko Fabjančič, Natalie Laharnar, Ana Nemanič, Danica Šajn, David Jakšetič, Irena Kobal, Mark Konda — nu odru je moški pevski zbor Triglav

ČETRTI MATURANTSKI PLES

Slovenske organizacije v Sydneyu, združene z namenom pospeševanja in ohranjanja slovenskega jezika v Slovenskem šolskem odboru N.S.W., so nam letos že četrtri pripravile lep večer s tem, da so organizirale zdaj že skoraj tradicionalni maturantski ples, ki je bil v nedeljo 28. novembra 1982 v Auburnu.

Četudi je bilo število maturantov nižje od lanskega (bilo jih je le pet), je bila prireditev na enaki višini kot lani, v nekaterih ozirih morda še boljše organizirana in izvedena. Vsekakor lahko z veseljem poročamo, da je bila dvorana polna in da so morali pred začetkom pristaviti še nekaj miz.

Organizacijo večera je prevzel Ivan Koželj. Odlično jo je izvedel. Slovensko društvo Sydney je skrbelo za hrano, klub Triglav za pijačo. Versko središče je okrasilo oder, Slovensko narodno

društvo in naši akademiki pa so skrbeli za druga dela, ki so s takšno prireditvijo povezana.

Po igranju slovenske in avstralske himne so pevci Triglava zapeli še studentovsko himno, nakar so lanskoletni maturantje Dorica Kmetič, Branko Fabjančič in Danica Šajn prevzeli vodstvo večera. Vse je potekalo v najlepšem redu in jim res lahko čestitamo k dobro opravljenemu delu.

Preden je učiteljica maturantov g. Mariza Ličan predstavila mlade maturante, je prikupna folklorna skupina Slovenskega društva pod vodstvom učiteljice Ivane Slobodnjak razveselila navzoče s svojimi plesi. Aplavz je pokazal, da so se dobro odrezali.

V drugem delu večera smo zvedeli nekaj zanimivosti iz življenja posameznih maturantov. Nazoren opis je podala njihova učiteljica Mariza Ličan. Kot priznanje za opravljeno delo so prejeli maturantje spominske plakete, dar slovenskih organizacij, knjigo "Men who built the Snowy", ki jim jo je osebno izročil avtor knjige Ivan Kobal in knjižni dar Slovenske izseljenske matice iz Ljubljane.

Sledila je predaja ključa bodočim maturantom. Program je zaključil Triglavski pevski zbor.

Nato je ansambel "Alpski odmevi" prijetno odmeval po dvorani in razveseljeval občinstvo.

Z leve proti desni: Suzy Bruckdorfer, Jolanda Samsa, Julie Vrh, David Uljan, Ilona Rozman

ODSLEJ POD DOMAČO STREHO

V sredo 24. avgusta 1983 je bil letni občni zbor Slovenskega šolskega odbora za N.S.W., na katerem so se zbrali zastopniki vseh slovenskih organizacij v Sydneyu.

Po poročilu predsednice Olge Lah, tajnika Jožeta Žoharja in blagajnika Virgilija Ferfolje, so navzoči izvolili delovni odbor za leto 1983-84. Soglasno so bili izvoljeni: Olga Lah, predsednik; p. Valerijan Jenko, podpredsednik; Vladimir Menart, tajnik; Virgilij Ferfolja, blagajnik.

Po opravljenih formalnostih občnega zbora je bil sestanek širšega odbora, na katerem so predstavniki društev po referatu o stanju slovenskega pouka za srednješolce, ki ga je podala Mariza Ličan, podrobno razpravljali o možnostih izboljšanja pouka in zvišanja števila dijakov.

Splošno mnenje navzočih je bilo, da je vzrokov za manjše zanimanje za učenje slovenščine med našimi srednješolci več. V glavnem sta dva vzroka, ki ju bo skušal SŠO s pomočjo včlanjenih organizacij vsaj delno rešiti. Prvi vzrok je, da dijaki in njihovi starši ne poznajo, ali vsaj dovolj ne dejanskih ugodnosti in pomoči, ki jo pri ocenah maturitetnega izpita daje zaključna ocena iz slovenščine. Drugi vzrok pa je, na žalost, vedno večja brezbržnost staršev, da bi svojim otrokom posredovali in ovrednotili svetost materine besede

in bogastvo kulture slovenskega naroda.

Slovenski šolski odbor bo s pomočjo društev tudi letos organiziral vsakoletno osrednjo prireditev v Sydneyu — MATURANTSKI PLES. Akademsko društvo, ki je na vrsti, da najde za ples primerno dvorano, se je odločilo, da bo letos ples v slovenski dvorani kluba Triglav v St. Johns Parku. Prireditev bo v soboto, 19. novembra 1983. Odločitev, da bodo v bodoče prireditve SŠO v slovenskih dvoranah, je padla že lani, letos pa bo prvič izvedena.

V Sydneyu imamo tri slovenske dvorane: na klub Triglav, Slovenskem društvu Sydney in Slovenskem verskem središču v Merrylandsu. Brezplačno so jih ponudili. Tako bo SŠO lahko prihranil ob maturantskem plesu okrog 450 dolarjev. Najvažnejše pri tej odločitvi pa je dejstvo, da so vodstva naših organizacij kljub vsem zgodovinskim predsodkom in morda razlikam dozorela za sodelovanje, ko gre za slovensko stvar: slovenski jezik, slovensko narodno in kulturno dediščino, ki naj bi jo v zavesti odgovornosti in narodne samozavešči posredovali svojim potomcem. Vodstvo SŠO upa, da bo na maturantskem plesu ta zavest skupnosti, ki so jo pokazala naša društva, vplivala na naše ljudi in jih med seboj povezala.

GOVOR DORICE TOMAŽIČ

Dear Graduates, Honoured Guests, ladies and gentlemen,

It is indeed a privilege and a pleasure to be invited to say a few words on this occasion. It's hard to believe that 5 years ago I stood on the stage with my classmates as a potential graduate. My connections with the Saturday School however, go back much further. I started classes in the Ashfield Centre in 1978 — the same year Saturday School was introduced.

My love for the Slovenian language has not diminished since those days. Indeed, as I have grown older, I've come to appreciate the richness of Slovenian folklore. I can see no drawbacks any many benefits of learning Slovenian as a second language. Advantages of studying any second language have been widely recognised by schools both here and overseas. In many European countries, children as young as 7 are learning English and are encouraged to develop their language skills throughout their school career. How much more advantageous it is then to have the opportunity to study a language which we can all strongly identify with. If we have this opportunity, then it is a crime if we don't use it, especially when the course is officially recognised both as an examinable subject, and for entry into the state's colleges and universities.

Then why are there still small numbers of students opting to study Slovenian, even after 9 years of it being a Higher School Certificate Subject? Are there so few students who have an interest in something so important? It is disappointing to see that more potential students have not been encouraged to learn Slovenian. This isn't the fault of the Schools Committee or the various Slovenian organisations — they have done their best. My feeling is that such encouragement begins within the family, first and foremost by speaking Slovenian at home. No doubt there will be cries of protest (in English of course), but parents must nevertheless persist; it may take years for children to appreciate their efforts, but the rewards are long term and long-lasting. One often hears of young people who, having returned from a visit to Slovenia, vowed to learn their mother tongue, simply because, to their frustration and disappointment, they were not able to converse with their relatives, even in the most simple terms.

It is therefore in everyone's interest to keep the Slovenian language alive — not only will our generation be richer for it, but hopefully, also generations to come!

Dragi maturanti!

Ko vas danes opazujem, mi spomini bežijo na tisti večer, ko sem pred petimi let stala na odru kot maturantka. Poznam vaše občutke — veseli ste, ker so izpiti za vami. Iz lastne izkušnje vem, da sem po maturi veliko raje govorila v slovenskem jeziku. Morda zato, ker mi ni bilo treba delati domače naloge! Tudi če se je Slovenska šola končala za vas, vam bo ostala veliko lepih spominov: ne samo na učenje, ampak tudi na prijateljstvo. Čestitam vam k uspehu. Upam, da boste tudi v bodoče spoštovali materin jezik in ga pogosto uporabljali. Moja velika želja je, da bi vaši poti sledili tudi drugi slovenski otroci.

Čestitam vam v imenu Šolskega Odbora za New South Wales in Slovenske izseljenske matice iz Ljubljane in vam poklanjam darili.

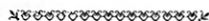

Alan Samsa, Mark Brežnik, Eddie Cetin, John Kern

Tanja Kukovec

SLOVENIJA

Ob slovenski maturi ti v
priznanje za ljubezen, ki jo
posvečaš slovenskemu jeziku,
poklanjamo to knjigo o lepota
domovine tvojih staršev

Slovenska izseljenška matica

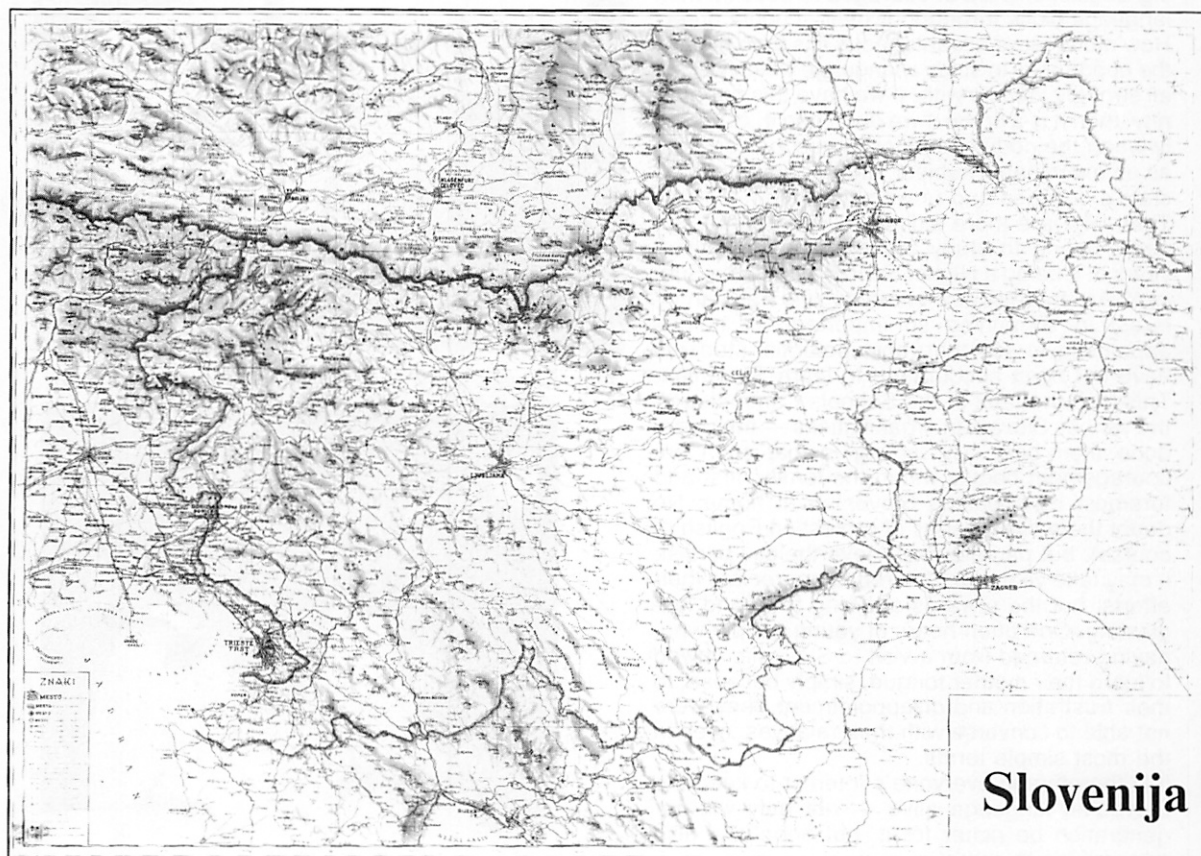
Tajnik
Marko Pogačnik
[Signature]
oktobra 1983

Predsednik
Matjaž Jančar
[Signature]

DRŽAVNA ZALOŽBA
SLOVENIJE
LJUBLJANA 1983

Slovenska izseljenška matica podari maturantom vsako leto knjigo s posebnim posvetilom

RASTEMO V PRIČAKOVANJU CVETOV

Osrednje zanimanje večera je bila, kot doslej, predstavitev maturantov učiteljice Marize Ličan. ... Vsako leto, ko stopijo v razred novi učenci, sama sebi dopovedujem: "Na skupino se ne boš navezala, sicer ti bo spet zelo težko ob slovesu"! Dnevi hitro bežijo. S seboj prinašajo doživetja, v katerih se prepleta napor dela, zaskrbljenost ob problemih, medsebojna pomoč, iskreno prijateljstvo, mladostni nasmeš. Skupaj rastemo kot lončnica v pričakovanju cvetov. Da pa bi bil cev lep, ga je treba negovati, dosledno in vztrajno. Tako sem tudi jaz pazila na svoje učence, jim enostavno zabijala v glavo, da bo matura kar naenkrat pred nami, da se je treba učiti. S skrbjo pa se je nehoti razvijala tudi navezanost, ki jo ob vsakem slovesu boleče čutim. A iz bolečine se poraja vedno znova hrepenenje, da bi še kdaj srečala te svoje otroke. Vsak uspeh kakor tudi žalost posameznega maturanta osreči ali ožalosti moje srce. Ne čudim se več sama sebi, ko zdaj, po petih leta dela in življenja skupaj z njimi rečem: "To so moji otroci, srečna sem". In kakor da jih vse s sladkim spominom, vseh mojih 30 maturantov objamem in se vprašam: "Kje so ti moji otroci"?

Do danes je opravilo maturo iz slovenščine 32 študentov. Od teh je bilo mojih 30. Od časa do časa se kateri izmed njih oglasi. Hvaležna sem jim. Veliko si imamo povedati.

Prvi maturantje, devet jih je bilo, so si izbrali tri poti: prva pelje v domovino, kjer študirata Liza Reja in Darja Karbič. Druga pot vodi na univerzo v Sydney, kjer končuje svoj študij ekonomije Fredi Brežnik. Tretja pot se razdeli na službo in občasni študij: Joško Šajn, Franc Kranjc, Frank Mramor, Peter Lechner in Anica Kranjc. Deveta maturantka je nekje v Melbourneu.

Maturantka iz leta 1980 Marija Konda je uspešno končala študij biologije na inštitutu za tehnologijo. Vivian Sedelbauer je študentka na univerzi, Kristina Gruntar pridno dela in Nadja Mršnik iz Canberre še študira.

Maturantka iz tretje skupine bo v kratkem končala študij prava, med počitnicami je uspešno opravila poletno šolo slovenskega jezika v Kranju. Dorica Tomazič je študentka drugega letnika prava. Danica Šajn študira biologijo. Irena Kobal je na univerzi tehnologije. Natalie Laharnar je štipendistka "Daily Mirror" in bo kmalu novinarka. Branko Fabjančič študira računovodstvo in je zaposlen pri Waltons. Trgovsko pot je ubral tudi

David Jaksetič. Pridna in uspešna tajnica je Tanja Fleming. Marko Konda se je pravkar vrnil s potepanja po Evropi. Jolanda Samsa, maturantka 4. skupine dela na banki. Julie Vrh ima že več kot sedem otrok, poln razred. Študira namreč varstvo otrok na Technical College. David Uljan dela in študira trgovstvo. Ilona Rozman je tudi že zaposlena. Suzy Bruckdorfer ima polne roke dela doma in v službi. Poleg tega še študira italijanščino.

*Where art thou, native land? Here in these fields
beneath Triglav? Among the Karavanke?*

'Midst furnaces and in the mines

beyond the Ocean – thou who hast no bounds?

Kje, domovina si? Ali na poljih teh?
Še pod Triglavom, okrog Karavank?
Ali po plavžih si, ali po rudnikih?
Tu? Preko mórja? In ni ti mejâ?

Oton Župančič

OCENA BOARD OF SENIOR SCHOOL STUDIES

Board of Senior School Studies je slovenske maturante 1985 ocenil takole:

"The standard of all candidates presenting for the paper was very high indeed and results reflected the level of mastery of the language. The comprehension passages were searching and required an ability to read between the lines. Both were done extremely well.

The grammar completion exercise and the test of writing skills allowed candidates to display a deep knowledge of an remarkable facility with the language.

The literature section indicated that all candidates were well prepared and had thought deeply about the issues raised. It was encouraging to note that they were ready to answer questions on all aspect of the literature courses.

The oral examinations were very well done. In the reading and speaking tests, candidates displayed great fluency; the aural comprehension passages were understood without difficulty, and the dictation was again well done".

Olga Lah

“S PRIDELKOM USTEN SVOJIH VSAK SE SITI”

Letos ob binkoštih je minilo stošestinsitirideset let, kar je lavantinski škof, Anton Martin Slomšek govoril koroškemu Slovincem med drugim tele znamenite besede o materinem jeziku:

“Žalosten in dolgočasen bi bil svet, če bi govorili vsi ljudje isti jezik. Bog bi prav tako lahko dal vsem ljudem en jezik v govorjenje, kakor je dal apostolu, da so govorili v vseh jezikih. A božja modrost tega ni storila. Sveti Duh je na binkoštni praznik posvetil vse jezike zato, da s hvaležnim srcem spoštuje vsak svojega, da daje zanj Bogu spodobno čast in hvalo. Med vsemi jeziki mora biti Slovincem naš materin jezik najdražji.

Materin jezik je najdražja dota, ki smo jo dobili od svojih starih. Skrbno smo ga dolžni ohraniti, olupšati in svojim mlajšim zapustiti”.

Te besede enega največjih narodnih buditeljev v takratni dobi, posebno med koroškimi in štajerskimi Slovenci, nas nazorno prepričajo o tem, kakšna velika vrednota je materin jezik ne samo za posameznika, temveč za ves narod. Toda takrat so bili drugi časi, poreče kdo, danes pa ni več tako. A prav ob teh pomislekih in ugovorih se nam samo od sebe zastavlja vprašanje: Ali nam skrb za jezik in narodno zavest dandanes res nista več potrebni?

Avstralija, dežela, ki nas je sprejela, nam danes daje tudi vso pomoč, da svoj materin jezik in našo kulturo negujemo in prenašamo iz roda v rod. Reči moramo, da se naša slovenska skupnost tega zaveda. Slovenski šolski odbor za NSW, ki ga sestavljajo učiteljice, predstavniki vseh slovenskih organizacij in Versko središče že šesto leto opravlja pomembno delo za našo skupnost. S trdim in zavzetim delom smo skupaj osnovali sobotni pouk slovenskega jezika na državni šoli. Brez te enotne zavzetosti za naše slovenske svetinje bi ničesar ne dosegli. Zato se zdaj kot predsednica Slovenskega šolskega odbora zahvaljujem vsem: učiteljicam, organizacijam, Verskemu središču za sodelovanje. Naša največja zahvala pa gre vam, dragi starši, ki cenite svojo materino besedo — po Slomšku najdražjo doto — in jo hočete posredovati tudi otrokom.

Čestitam vsem študentom, ki ste se v letošnjem letu ob sobotah v Bankstownu marljivo učili spoznavati lepoto slovenskega jezika.

Najprisrčnejše čestitke gredo vam, dragi maturantje, za prizadevanje in ljubezen, ki ste ju pokazali do dediščine svojih staršev. Vaš zgled naj bi opogumil še mnoge druge mlade Slovence! Naj živi bogastvo slovenske besede in kulture v nas. Naj se z nami pretaka slovenski sok žitja v našo mladino. Nocojšnji večer na bo praznik tega!

Robert Marolt

PO OČETOVIH STOPINJAH

“Moji spomini o prvih srečanjih z Avstralijo so, kakor to rečejo po angleško “Mixed bag”. Začenjajo se s 24 urnim letom v Sydney z Dunaja, ki nama je z ženo omogočil, da sva se prepričala, kako ogromna je razdalja med Evropo in Avstralijo.

To je bila moja prva preizkušnja dobro znanega avstralskega reka “The tyranny of distance” (tiranija oddaljenosti), čigar pravi pomen sem razumel popolnoma šele pozneje.

Ko sva pristala v Sydneyu sva šla skozi carino vsa preplašena. Skušala sva razumeti carinika. Trudila sva se, da bi mu na vprašanja odgovorila. Toda kako? Mislim, da ni treba omenjati, da ni bilo veliko razlike med nami in med ovčami. Edino, kar nama je uspelo, je bilo, da sva mahala z rokami, se smehljala, prikimalava z glavo in govorila: “Baaa”!

Potem so “čredo”, v kateri sva bila tudi midva, takoj odpeljali z avtobusi v Bonegilo. To je bilo zelo “obzirno” od vlade, saj smo imeli za seboj 24 ur letenja in nas je čakalo se 12 ur vožnje z avtobusom. Da si sposodim še en lep angleški izraz, ki mi bo pomagal pri opisovanju potovanja: “Like a hole in the head” — kot luknjo v glavo! Vozili smo se namreč brez prestanka in osvežila. Nihče nas ni vprašal, kako se počutimo, če kaj potrebujemo. Negodovali smo, a zaman, kot da bi gluhemu govoril “Dober dan”! Protestirali smo s kretnjami, šofer se je le smejal! Presenečenja so si sledila. Čeprav sva bila utrujena, sva opazovala svet okrog naju s široko odprtimi očmi. Vse se nama je zdelo čudno, nenavadno okolje z resnično neznanim rastlinstvom. Mislim, da ni treba posebej poudarjati, kako sva bila presenečena ob pogledu na kengoruje, ki so skakali sem ter tja. Moja žena je žalostna ugotovila, da sva se znašla na drugem planetu. Jaz sem bil drugega mišljenja. Ker sem imel pred očmi še vedno prelepo sliko starega Dunaja, se mi je zdelo, ko smo se vozili skozi sydneyjska predmestja, da smo nekje na divjem Zahodu. Podobnost je bila tako velika, da sem se vsako minuto bal, da nas bodo napadli kavbojci. Kljub vsem nevšečnostim sva srečno prispela v slavno Bonegilo. Čez 25 dni sva se vrnila v Sydney, da bi si poiskala dom. Ugotovila sva, da je Sydney v resnici zelo veliko in privlačno mesto z velikim пристaniščem, čudovito operno hišo, botaničnim vrtom, mnogimi lepimi predmestji, nadvse vabljivimi plažami. Sydney naju je sprejel tako kot ostale priseljence. Spominjam se naivnosti novonaseljencev, ki želijo čimprej ustreči domačinom in postati dobri Avstralci v deželi, ki je hoče ali noče postala naša nova domovina. Kmalu sem spoznal, kot pred mano že toliki drugi, da bomo za takomenovane stare Avstralce veljali le za prebivalce druge vrste, “topovska hrana”

(Cannon fodder), ki bo "preživljala" tovarnel Polagoma smo se priseljenci prilagodili navadam in običajem dežele in družbi, v kateri bomo verjetno preživeli ostali del svojega življenja. Čeprav je to spoznanje nekoliko boleče, ga vendarle moramo sprejeti. Počutimo se kot nomadi. Ne pripadamo več v celoti svoji domovini, iz katere smo iz tega ali onega razloga odšli, niti novi domovini, ki nas noče sprejeti kot enakopravne državljane. In če pomislimo, da naši otroci odrasčajo v tej novi domovini, še lahko samo sanjamo, da bi se še kdaj vendarle lahko vrnili domov. Zdi se mi, usoda je, da moramo živeti v tej deželi, ki je ne bomo mogli verjetno nikoli popolnoma razumeti in ki nas ni pripravljena iskreno objeti. Morda ne bi bilo slabo, če bi povedal nekaj svojih vtisov o Avstraliji in "starih Avstralcih". Avstralija je za nas Evropejce zelo velika dežela, polna zanimivosti in lepote. Najlepše plaže so predvsem v Queenslandu s prelepim, več sto kilometrov dolgim koralnim grebenom, enim najlepših na svetu. Kot je pričakovati, ker je Avstralija otok, sta rastlinstvo in živalstvo nekaj posebnega. Vidimo lahko nenavadne vrste divjih živali kot so kengoruji, platupusi, priljubljeni medvedek koala. Zaradi geografske razsežnosti je tudi podnebje različno: od subtropskega na severu do popolnoma milega na skrajnem jugu Tasmanije. Podnebje se stalno spreminja. Prinaša suše, poplave, požare. Zato je večji del avstralske celine puščava. To tudi vpliva na značaj Avstralcev, ki so po navadi zelo samostojni, nedisciplinirani, lahko bi rekel, da se ne želijo vključevati v ostalo družbo. So ljudje, ki ne znajo sočustvovati. Zato so družine zelo razpuščene. Za otroke le malo skrbijo. Priseljencev največkrat nimajo radi, kar nas ne čudi, saj niso niti sami med seboj prijazni. Druga značilnost, ki zelo preseneča je, da so zelo ozkosrčni, relativno neobveščeni, slabo izobraženi. Zdi se mi, da rajši počivajo in uživajo, kot pa trdo in vestno delajo. Prav tako mi ni vseč njihov odnos do raznih ras. Pričakovati bi, da se bo po približno štiridesetih letih množičnega preseljevanja odnos Avstralcev vsaj malo omehčal. Na žalost se nil. Pozitivno v avstralskem mišljenju je politična in verska strpnost, čeprav po mnenju nekaterih gre le za avstralsko ravnodušnost in brezbržnost. Morda bi se lahko tudi kaj naučili od njih. Mislim, da omenjena dejstva povzročajo podrejeno življenje v Avstraliji in vplivajo na kulturno, socialno in družinsko življenje. Gotovo bi v Jugoslaviji pod istimi pogoji bili bolj srečni in zadovoljni. Vsekakor smo hvaležni Avstraliji, da nam je omogočila večjo ali manjšo finančno neodvisnost, ki bi jo v Jugoslaviji težko dosegli.

Ne smemo tudi mimo važnega dejstva, da imamo priseljenci v Avstraliji svoje radijske in televizijske postaje. Še več. V avstralskih šolah se lahko učimo svojega jezika. Slovenščina je priznana kot maturitetni predmet. Slovenska sobotna šola v Bankstownu je za naše otroke

čudovita možnost, da se srečajo in spoznajo lepo to svojega ljubega materinega jezika.

Meni je ta šola omogočila, da sem lahko vsaj nekoliko prodrl v skrivnost jezika mojega pokojnega očeta, kar je že dober začetek. Znova sem se po "štiridesetih letih spanja" zavedel svojih korenin. V Jugoslaviji sem se vedno nekoliko neprijetno počutil, ker sem se zavedal, da sem zanemarljivo dediščino svojega očeta! Moj pokojni oče je živel in delal zunaj Slovenije od leta 1935. Moja mati, naj mi odpusti, ni imela srca za obe dediščini. Ne bom je sodil! Živela je v dobi, ki ni imela dovolj smisla in čuta za ohranjanje in pospeševanje narodne zavesti. Moj oče je bil in je ostal vedno pravi in zaveden Slovenec. Občudoval sem ga. Ob njem sem vzljubil in osvajal slovensko misel in duha. Dolgo sem hrepenel in čakal tisti trenutek, ko se bom lahko začel učiti očetovega jezika in navezal stike s slovenskimi rojaki v Avstraliji. Ko je bil na obisku v Avstraliji Ljubljanski oktet, me je osvojila lepota slovenske pesmi. Udeležil sem se koncerta v Merrylandsu, kupil plošče in kasete. Ko me je eden izmed članov Ljubljanskega okteta nagovoril, me je bilo sram, ker mu nisem znal odgovoriti po slovensko. Odločil sem se, da bom se začel intenzivno učiti slovenščino. In prvi rezultat je tukaj. Upam, da ni tako slab za "mladega" maturanta, kot mi je dala prijeten kompliment "Novo Doba".

Rad bi se zahvalil vsem Slovencem in Slovenkam, ki so mi pomagali navezati stike s slovenskimi rojaki v Sydneyu. Hvala patru Valerijanu Jenku, gospodu Slani, prijateljici Ani Prammer, prijateljem iz kluba Triglav, skrbni učiteljici Marizi Ličan, ki nas je nesebično in vdano poučevala slovenščino. Njen trud ni bil zaman. Obrodil je svoj sad!

Z leve proti desni: Robert Marolt, Diana Bučkovič, Irena Mezgec, Nives Muha, Boris Kobal, Danica Grželj, Judy Šajn, Mariza Ličan

Peter Krobe in Mariza Ličan (urednika slovenskih radijskih oddaj v Sydneyu) z maturanti Robertom Šuber, Mileno Godec in Jožico Modrijančič

SEDMI SNOP NAŠE ZRELE ŽETVE

V osmih letih pouka slovenščine na državnih srednjih šolah smo imeli sedem matur iz slovenščine, ki so dale 51 maturantov, na katere smo lahko resnično ponosni. "Smo lahko resnično ponosni na število 51?" Se zaskrbljeno vprašuje učiteljica maturantov Mariza Ličan. Kaj je hotela povedati? Število je namreč v primeri s številom vseh Slovencev v Avstraliji porazno nizko. Naj iščemo krivca? Vsi bomo morali verjetno priznati, da o slovenstvu vse preveč govorimo, storimo, zanj pa le malo žrtvujemo.

Dvorana v Merrylandsu je bila nabio polna. Prisotnost predstavnikov vseh slovenskih organizacij, mladine, staršev in ostalih naših rojakov je pričala, da ljubimo svoj materin jezik. Prisoten je bil tudi škof Jože Kvas iz Ljubljane, ki je "potrdil svoje brate" v ljubezni do domovine.

V zadnji vrsti z leve proti desni stojijo: Mariza Ličan (učiteljica maturantov), Helena Ilešič, Robert Šubert, Ernest Erzetič, Edvard Saulig, Karen Šajn, Veronika Lohner, Jožica Modrijančič, škof Jože Kvas iz Ljubljane, Olga Kužnik, Milena Godec, Nives Bratovič, Suzana Tavčar

S PONOSOM PREDSTAVLJAMO SEDMO SKUPINO MATURANTOV

Prihodnji mesec bomo v NSW imeli že sedmo skupino slovenskih maturantov. Enajst jih je. Kot vsa pretekla leta, se nam tudi letos naši maturantje osebno predstavljajo preko slovenskih radijskih oddaj na Radiu 2EA.

Kakšna je ta mladina, o kateri mnogi mislijo, da z učenjem slovenščine zapravlja čas in otežuje napredek pri pouku redne srednje šole. Kdor je slišal maturante po radiu, pazljivo sledil njihovim mislim, je lahko spoznal, da so to zreli in odrasli ljudje, čeprav šele zapuščajo šolske klopi. To ni mladina samo jasnih misli in smelih upov. To je mladina, ki je odrasčala ob resnem študiju, ne ob televiziji in mamilih. To je zdrav rod, ki nam je ne le v ponos, temveč tudi upanje, da bomo Slovenci v Avstraliji živeli bolj polno in smiselno narodno in kulturno življenje.

Kako milo zvenim sama sebi, ko govorim v svojem materinem jeziku. Predstavljam si, kako ponosna morata biti oče in mati, ko slišita svojega otroka govoriti v domačem jeziku. S prijetnim zadovoljstvom ugotavljam, kako lepa je naša mladina in koliko je je. Ob tem spoznanju se vprašujem: Smo lahko upravičeno ponosni na dosedanje število maturantov? Kot ste slišali, je v sedmih letih maturiralo 51 učencev slovenskega jezika. Ali ne bi bilo lahko število večje? Prejšnji teden se je vpisalo 41 učencev za naslednje leto. V februarju jih bo verjetno manj. Odstopili bodo iz različnih razlogov: sobotna služba, športne obveznosti...pa tudi lenoba. Kje je vzrok? Pri starših ali otrocih? Sami odgovorite! Jaz lahko povem samo, da je Avstralija omogočila učenje materinega jezika vsem živečim v tej državi. Šolska vrata so torej odprta vsem! Znanje vas čaka, če si ga želite pridobiti. Vpis bo v soboto, 1. februarja 1986 v Bankstownu.

Lepo prosim maturante: nikar se ne vpišite v slovensko šolo še drugo leto! Ste razumeli?

(1) Sicer pa, če si tako močno želiš hoditi v šolo OLGA, lahko prideš. Ker pa si že maturirala, ne bi bilo prav, da bi te jaz učila, ampak boš ti učila svoje priljubljene sklone. Si že huda name? Z Olgo se ni šaliti. Njej uspe vse. V istem trenutku se smeji in že se ji napirajo solze v oči. Ob njej ni nikoli dolg čas. Če pa je njej dolgčas, si ogleduje nohte, prstane, najrajši pa uro. Najslajše se smeji, ko napoči čas za domov. Malo še sicer godrnja zaradi domačih nalog, potem pa veselo odide. Vsekakor, Olga, želim ti veliko smeha in

manj solza, da se te ne bo mož prehitro naveličal! (2) Če rabite nežno rpašo, vam priporočam, da obiščete HELENO. Če ste nervozni, vas bo znala pomiriti. Če ji želite zaupati skrivnosti, vas bo umirajoče in smehljaje poslušala. Nikoli je nisem videla jezne, vsaj v šoli ne. Draga Helena, ostani še naprej žena s srcem in razumom! Bodi pa pozorna, da ne bi ljudje morda kdaj izkoriščali tvoje dobrote in te ranili. Zato bodi pripravljena tudi na razočaranja, da jih boš znala premostiti! (3) Seveda, ni kar tako biti maturant! Pravi ponosno EDVARD. Spominjam se dneva, ko ga je mama vpisala v šolo. Majhen in kar okrogel deček je bil. Stiskal se je k mami. Še muhe ne bi mogel spoditi! Ko sem se čez nekaj let srečala z njegovo mamo, mi je dejala: "Če se ne uči dovolj, von z njim! Naj pride kdo drug, ki se bo boljše učil"! Šele v zadnjem letu se začela umevati mamine besede. Če Edvard hoče, se res potrudil. V zadnjem letu si je tako prizadeval, da je revež ogromno shujšal! Kar naenkrat je postal -fant od fare. Ves razred je uspel spraviti v smeh. Radi se bomo spomnili tvojih zabavnih besed. Danes sta tvoja starša ponosna nate. Kajti, vzdržal si do konca! Nocoj si še posebno srečen, ker tukaj tudi tvoja teta iz Slovenije, ki te je poslala po kruh, pa je nisi razumel. Edvard, ko boš postal učitelj, nam povej. In ne pozabi vpisati svojih bodočih otrok v slovensko šolo! Obljubiš?

(4) Vedno ravna kot sveča, se je držala KAREN. Lepo se je zahvalila, čeprav v angleščini. Lep nasmeš ima, ki pa se zna spremeniti v hudo jezo. Hitro sem jo uspela razjeziti, posebno, ko sem vztrajala, da mora govoriti v slovenščini. Karen ima dobro srce. Rada bi pomagala ljudem. Po študiju arhitekture se namerava podati v misijone, da bi s svojim znanjem pomagala ljudem k boljšemu življenju. Vedi, Karen, tvoja pot ne bo lahka. Gotovo pa bo tvoje delo bogato poplačano. Res, premalo ljudi misli na tiste, ki so žejni in lačni. Ponosna sem nate. Upam, da se ti bodo želje izpolnile. Tudi če boš osrečila enega samega otroka, boš na poti uspeha in notranjega zadovoljstva.

(5) Dolgo let že poznam dekle NIVES. Večkrat sem se vprašala, kdaj bo zrastle ta punčka. Kar pogledajte jo danes, kako prikupna je, vedno nežna in blaga. Fantje, nikar ne bodite preveč grobi z njo, sicer bo vam že pokazala, kako zna biti huda! Kot njen oče! Kako srečna mora biti nocoj njena mama, saj ji je njena Nives podarila za rojstni dan, ki ga praznuje prav danes, najlepše darilo: diplomu o opravljenem izpitu iz materinega jezika, s katero ji dokazuje, kako rada jo ima. Ker se Nives še vedno rada igra, si je izbrala poklic učiteljice za majhne otroke.

(6) Slovenska šola ne zaostaja v ničemer. Vedno smo med najboljšimi učenci. Imamo najmanj neopravičenih ur. To vam lahko potrdi ravnatelj. Dekleta, ena lepša od druge. Ko gredo proti razredu, izgleda, kot da gredo na modno revijo.

Fantje pa, da ne govorimo! Izbrali smo filmskega zvezdnika Johnnija Travolto iz Wollongonga. Da, ta naš ROBERT je lep fant. Toliko se govori o njem, ker prihaja iz Wollongonga kot Travolti iz Holiwooda, samo, da se je Robert vozil z vlakom dve uri in pol vsako soboto v Bankstown in nazaj. Prihajal je vesel in rad se je učil slovenski jezik. Priden je bil, dokler ni dobil besede! Oh, Robert govori in še govori. Veste, lepo ga je poslušati. Posebno rad je govoril o politiki. Kdo ve, morda bo kdaj kandidiral za premierja NSW. Robert, naše glasove že imaš. Vemo, če boš ti premier, potem Slovencem sploh ne bo treba več maturirati. Robert, srečno! Pogrešali te bomo.

(7) Posebno zanimiva učenka je bila SUZANA. Sošolci so mislili, da je že profesor, ker je obiskovala šolo že v Sloveniji. Ko so ugotovili, da tudi Suzana nima rada sklonov in dvojine, so jo sprejeli medse kot enakovrednega člana 12. razreda. Radi so ji prisluhnili, ko je pripovedovala o Sloveniji, o svoji stari mami noni. Kako sladko so bila jabolka, ki so jih "robutali" — kradli pri sosedih. Pa še med mašo ni dala miru. Nagajala je tudi pri verouku. Duhovnik jo včasih tako strogo pogledal, da je kar občutila! Uboga Suzana, tako mirna in poslušna deklica! Tako sem

si mislila tudi jaz. Med poukom je bila resna in marljiva, tudi na radiu 2EA. Pred oddajo sploh ni govorila. Po oddaji pa se je navduševala za šampanjec, da bi proslavili zmago nad strahom pred mikrofonom. Suzana, upam, da boš nocoj vesela in razigrana, saj so šolske skrbi za teboj.

(8) V šolo je prihajala redno in to z veliko torbo, ki je izgledala večja od MILENE. Upam, da si je Milena pridobila vsaj toliko znanja kolikor je imela papirjev v torbi. Sicer pa je bila vzorna učenka. Edino, kar sem ji zamerila je, da hoče postati učiteljica. Vse kaže, da bom kmalu ob službo! Po vsej sili me hočejo predčasno upokojiti. Milena, obljubim ti, da ti bom z veseljem izročila odgovornost za slovensko šolo. Vem, da boš svoje delo opravljala z ljubeznijo, ker si odlično dekle.

(9) Da, šest let je ERNEST hodil v slovensko šolo. Ob koncu je dejal: "Vzdržal sem". Sedaj mora še moja sestra in mlajši brat v slovensko šolo! Vidite, to se pravi biti zaveden. Če sem jaz vzdržal, boš tudi ti.

Pravijo, da je Postojnska jama skrivnostna. Mislim, da ima naš Ernest z njo veliko skupnega. Dolgo ga že poznam in ga še ne poznam. Vedno je vljuden, prijazen, nikoli ne pokaže jeze. Samo tiho se smehlja in prikimava z glavo. Človek ne ve, je vesel ali jezen. Podobno, kot je globoka Postojnska jama, tako so globoka Ernestova čustva do ljudi. Le odkriti jih je treba. Svojega očeta in druge priseljence, ki so krvavo delali po prihod v Avstralijo, razume in visoko spoštuje. Pravijo, fant, ki je dober do mame, bo tudi do žene. Če je to res, potem, dekleta, blagor tisti, ki bo Ernesta ujela!

(10) Sladko in zapeljivo te pogleda JOŽICA. Le kako boš jezen na njo! Bila je prizadevna učenka in priljubljena sošolka. Danes je vesela, ker je končno le dočkala dolgo zaželjeni maturantski večer. Jutri bo pa še bolj srečna, ker odleti v Slovenijo, kjer jo čaka stari ata, ki mu prinaša v dar solidno znanje materinega jezika. Komaj že čaka snidenja s sorodniki in prijatelji, saj ve, da se bo lahko pogovarjala z njimi. Draga Jožica, žel-

(11) Če je kdo res srečen nocoj, ne vem. Prepričana pa sem, da se VERONIKA topi od sreče. Veliko ji namreč pomenijo sošolci slovenske šole. Zelo rada je prihajala v šolo iz Rose Baya. Bila je vedno vestna učenka. Za vse se je zanimala. V tem dekletu je toliko ljubezni do materinega jezika, da se ne da povedati. Navezana je na slovensko zemljo skoraj tako kot njena mama. V očeh ji žari navdušenje, ko pripoveduje, da bo šla spet v Slovenijo. Ker zna zdaj več slovenščine, se bo podala kar sama. S prijateljicami si dopisuje. V spominsko knjigo so ji napisale: Najlepša roža vrh planin, je mili jezik materin.

Upam, Veronika, da jih ne boš nikoli pozabila, ampak da jih boš predala svojim otrokom.

Letos je število maturantov največje. Kot vidite, stoji pred vami

11 ponosnih slovenskih deklet in fantov. V času šolanja se je med njimi razvila pristrčna povezanost in prijateljstvo. Upam, da ga bodo gojili še naprej. Pristrčna hvala vsem staršem za pomoč in razumevanje. Upam, da boste dober vzgled ostalim staršem, ki morda nocoj razmišljajo, ali se splača, da gre moj otrok v slovensko šolo. Že doživetje nocojšnjega večera je vredno truda in vztrajnosti.

Dragi maturantje. Poslavljam se kot dobri prijatelji v upanju, da to ni zadnje srečanje. Kjer koli boste hodili, naj vas spremlja sreča, zdravje in uspeh. Želim, da ne bi nikoli zašli na kriva pota. Bodite in ostanite, kot nocoj, ponosni sinovi in hčere slovenske matere. Ne sramujte se materinega jezika, kajti s tem bi zatajili svojo mater, ki vam je dala življenje.

SLOVENSKA BESEDA IZ RODA V ROD

Letošnji maturantski ples, ki je bil v soboto, 30. novembra 1985, je bil nekaj izrednega. Ne toliko po pripravi ali izvedbi programa, pač pa po prisrčnosti medsebojnih odnosov med maturanti, njihovo učiteljico in bivšimi ter bodočimi maturanti. Ob koncu večera je bilo čutiti, kako se je vsa naša mladina spletla v čudovit šopek mladih, upanje vzbujajočih ljudi, brez predsodkov in pogojev; v šopek enega čutenja in mišljenja, v šopek enega hrepenenja in upanja.

Starejši, ki smo to iskreno mladost opazovali, bi se lahko od nje veliko naučili. Če bi jo skušali tudi posnemati, bi lahko bila naša slovenska skupnost enotnejša in srečnejša.

Navzoče je v imenu Slovenskega šolskega odbora pozdravila podpredsednica odbora g. Olga Lah:

„Ze sedmič smo se letos zbrali na tej veličastni vseslovenski proslavi, da bi skupno proslavili vztrajnost in uspešnost naših maturantov, ki je obenem tudi uspeh njihovih staršev in učiteljic in nenazadnje celotne naše slovenske skupnosti.“ Z veseljem lahko ugotovimo, da sta bili prav skrb za našo mladino in želja ohraniti slovensko besedo med nami, tista nevidna sila, ki je podrla plove medsebojnih predsodkov in premostila jarke večkrat nasprotujočih si interesov skupnosti.

V imenu Slovenskega šolskega odbora za N.S.W. vas prisrčno pozdravljam na tem sedmem maturantskem plesu. V prvi vrsti želim čestiti našim maturantom za uspešno opravljeno maturo, potem pa vsem nam, ki smo se znali zediniti v tako pomembnem delu za našo mladino in slovenski jezik, posebno še v tem letu, ko ves svet razmišlja o mladih in o možnostih ter višji kakovosti njihovih življenjskih pogojev.

Vsem izrekam iskreno dobrodošlico, posebej še gospodu škofu Jožefu Kvasu in patru provincijalu Mihaelu Vovku, ki sta med nami ne le simbolično, ampak dejansko zastopstvo našega slovenskega naroda in naše domovine.

Obsežen spored večera so vodili lanskoletni maturantje: Judy Šajn, Danica Grželj in Boris Kobal.

Po avstralski in slovenski himni je Triglavski moški pevski zbor zapel tradicionalno študentovsko himno „Gaudeamus igitur“.

Nocojšnji večer naj bo praznik mladosti, je bila želja mladih. To pretakanje slovenske besede iz roda v rod proslavljamo v mednarodnem letu mladih. V tem večeru se slovenska mladina želi

pridružiti vsem tistim mladim, ki hrepenijo in delajo za boljši jutri. Če bomo znali ceniti materino besedo, najdražjo doto, smo že naredili prvi veliki korak v pravi smeri.

Po pozdravu so se na odru zvrstili letošnji maturanti:

Jožica Modrijančič, Nives Bratovič, Edvard Sauljka, Milena Godec, Suzana Tavčar, Robert Šuber, Karen Šajn, Veronika Lochner, Ernest Erzetič, Helena Ilesič, Olga Kužnik. Nato je ravnatelj šole v Bankstownu, kjer se naši mladi šolajo, podelil diplome malim maturantom: Aniti Erzetič, Teji Lipold, Katarini Pezdirc, Robertu Brumen, Toniju Godec, Marku Krobe in Robertu Zadel. Mladinski zbor „Zlati glas“ iz Wollongonga je zapel Pesem edinosti in Po jezeru. Triglavska folklorna skupina je v gorenjskih narodnih nošah zaplesala Splet plesov z Gorenjske in Slovensko polko. Oboji so poželi veliko priznanje.

Osrednja točka večera je bila predstavitev maturantov učiteljice Marize Ličan. Videli smo lahko, da Mariza vsakega svojega učenca zelo dobro pozna, mu je prijateljica in ga ljubi kot mama.

V imenu Slovenskega šolskega odbora in Slovenske izseljenske matice je nekdanja maturantka Ana Nemanič razdelila maturantom spominske plakete in knjige.

Sledila je simbolična predaja „šolske oblasti“ bodočim maturantom. Nato je zaplesala folklorna skupina SDS „Planika“.

Po zahvali učiteljicam: Marizi Ličan, Olgi Lah, Mirjam Sušnik, Ireni Stariha in Danici Grželj, ki sta nadomestovale redne učiteljice, je bil uradni del večera v glavnem zaključen.

Večer sta popestrila tudi Moški pevski zbor SDS in Triglava. Nekaj spodbudnih besed maturantom in ostalim rojakom sta še povedala gosta iz Ljubljane, škof Jožef Kvas in provincijal naših slovenskih frančiškanov Mihael Vovk.

Folklorna skupina iz Triglava je zaplesala še po belokranjsko, mladinski pevski zbor verskega središča v Marrylandsu „Zarja“ pa je zapel še nekaj pesmi.

Sledil je družabni večer „po slovensko“ pozno v noč.

Živela naša mladina! Živeli vsi, ki se trudite za njeno boljšo bodočnost, čeprav večkrat po „Kačurjevi poti“! Bodimo velikodušni, kakor naši mladi, ki so polni življenja in ljubezni!

BESEDA JE PODOBA, KO POJE

Le redki bodo ob letošnjem maturantskem plesu pomislili na to, da imamo Slovenci v Avstraliji že devet let slovenščino na državnih srednjih šolah in da je letos že osma skupina naših srednješolcev polagala veliko maturo iz slovenščine.

Že deveto leto ima naša mladina na državni gimnaziji v Bankstownu (pred leti je bilo nekaj učencev tudi v Ashfieldu) v državi N.S.W. lepo priložnost, da se uči jezik svojih staršev.

Starši in celotna slovenska skupnost se tega pomembnega dejstva premalo zaveda. Med tisoč "zavednih" slovenskih družin so žal zelo redke, ki pošiljajo svoje otroke k slovenskemu pouku, čeprav imamo skoraj v vseh večjih središčih Avstralije sorazmerno dobro organizirane dopolnilne šole, državne ali pa v verskih centrih in drugih slovenskih organizacijah.

Učenje slovenščine gotovo ni predmet, ki bi ga lahko opravičevali izključno s stališča prihodnosti naših otrok v Avstraliji. Imamo pa vendarle moral-

no obveznost, da kot Slovenci posredujemo narodno in kulturno dediščino svojega naroda, ki nam je bila prav tako darovana. Otroci, ki doma govorijo slovensko, veliko lažje prodirajo v svet slovenske miselnosti in duha. Neodtujiva prednost materinega jezika pa je njegova moč povezovanja ljudi v družini in širši družbi. Otroci bodo ostali staršem blizu, če bodo ti z njimi govorili slovensko, jih pošiljali v šolo, da se nauče knjižne slovenščine in spoznajo bogastvo slovenskega jezika v pesmi in besedi.

Napetost med generacijami je naravna nujnost. Če jo znamo strpno in v ljubezni preraščati, nas more samo bogatiti. Materin jezik lahko pomaga premostiti razkorak med starši in odrasčajočimi otroci. Začnimo razmišljati najprej o svoji družini! Izprašajmo si svojo "slovensko vest"! Morda se bomo umirili, ko bomo otroka poslali k slovenskemu pouku! Morda bomo kmalu veselili opazili, da smo bolj povezani med seboj! In kaj more biti bolj osrečujočega kot to?

1986

SLOVENIAN SCHOOLS COMMITTEE OF N.S.W.

29 Kurrajong Ave., BASS HILL

VABI NA OSMI

SLOVENSKI MATURANTSKI PLES

v soboto, 29. novembra 1986, ob 7. uri zvečer
v dvorani kluba TRIGLAV, 19 Brisbane Rd., ST. JOHNS PARK

Igra ansambel ALPSKI ODMEVI

Vstopina: odrasli \$10; upokojenci in študentje \$5; otroci vstop prost.

DOBRODOŠLI!

SLOVENSKI ŠOLSKI ODBOR ZA N.S.W.

Z leve proti desni stojijo: Mariza Ličan (učiteljica), Edi Murko, Michelle Kalc, Peter Hrastnik, Mary Zore, Robert Dolenc, Helena Bratina, Natasha Petrevski, Fanika Zore in Ian Makovec.

Učenci enajstega razreda morajo dokazati svoje znanje. S pravilnimi odgovori si bodo pridobili ključ za vrata v dvanajsti razred.

DA BESEDA NAŠA BI MED NAMI CVETELA

Letošnji, že deveti maturantski večer, ki ga je priredil Slovenski šolski odbor za N.S.W. je bil veličastna izpoved ljubezni do našega naroda, do naše slovenske besede in naše kulturne dediščine, ki jo tudi mi v Avstraliji poskušamo, kakor pač znamo in moremo posredovati našim zanamcem.

Z leve proti desni stojijo: Tony Godec, Rosie Štemberger, Miriam Tavčar, Robert Brumen, Lolita Žižek, Anita Erzetič, John Ogrizek, Bernadette Frankin, David Kambič, Margaret Hatežič, Barbara Puconja, Robert Zadel, Kathy Pezdirc in Marko Krobe.

DESET LET UČENJA IN VZGAJANJA

Vsakoletni slovenski maturanti iz Bankstowna so poseben dokaz našega narodnega življenja v Sydneyu, saj bodo iz njih, vsaj upamo, izšli naši bodoči prosvetno kulturni delavci in narodni voditelji.

Po zaslugi učiteljice Marize Ličan, ki je v letošnjih maturantih vzgojila že deveto skupino slovenskih intelektualcev, se v mladih ne ohranja le

slovenska beseda, temveč tudi zavest slovenske pripadnosti.

Učiteljice na državni šoli v Bankstownu so med nami prave misijonarke slovenstva. Brez njih bi bila naša slovenska bodočnost mnogo temnejša. Vsem velja globoka zahvala vseh zavednih rojakov. Marizi Ličan, ki letos zaključuje deset let neutrudnega poučevanja in vzgajanja, pa še posebej.

ZNANI PO ZNANJU IN DOSEŽKIH

Predsednica Slovenskega šolskega odbora za N.S.W. in učiteljica slovenskih maturantov Marija Ličan je med drugim povedala:

14 maturantov, 14 slovenskih src ponosno utripa nocoj. Ponosni so starši, ker se jim je izpolnila obljuba, da njihov otrok ve, kdo je in komu pripada. Ponosna je vsa slovenska skupnost, ker v vas vidi svojo bodočnost. Brez vas, slovesne mladine, nam niso potrebne slovenske ustanove v Avstraliji. Od vas je odvisno, ali bo tretja generacija še vedela, kdo je Slovenec, kje je Slovenija. Kot starejši jih boste učili slovenskega jezika, tudi ko vaših staršev več ne bo. Toda njihov duh bo vedno živ. Bodite veseli, uživajte življenje, bodite pridni delavci! Ko pride morda do vprašanja narodnosti, naj vas ne bo nikoli sram biti Slovenka ali Slovenec.

"Good evening ladies and gentlemen, Tonight's event is a celebration, within the Slovenian Community, of dignity and culture. It is a celebration of the 10th Anniversary of the Slovenian School's Committee, and 10 years of Slovenian study at the Saturday School of Community Languages. We, as members of this community feel a sense of pride, that our native tongue is recognised as a subject of the Higher School Certificate and has a status equivalent to the other subjects of study.

In the past 10 years we have applauded 74 successful candidates of the Higher School Certificate in Slovenian. In recent years the students have attended classes from as far away as Wollongong and this year — Newcastle!

Evidence, that the desire to study our language and culture has no boundaries.

Dear candidates, your hard work has earned our respect. We invite you to celebrate with us tonight, and hope that your pride in the Slovenian Culture and freindships you have made, continue to flourish and grow.

I'd like to continue now in Slovenian.

Nocojšnje praznovanje slovenske besede je velik kulturni dogodek za vso slovensko skupnost v Sydneyu, ki letos praznuje 10. obletnico SŠO, deset let poučevanja slovenskega jezika na državnih gimnaziji v Bankstownu in deveto maturo iz slovenščine, ki je priznan predmet zrelostnega izpita. Še posebej smo veseli, da so se slovesnosti udeležili rojaki in prijatelji iz Wollongonga, Newcastlea, iz Queenslanda in celo gostje iz domovine. Dobrodošli!

V obdobju desetih let državne sobotne šole v Bankstownu je doslej opravilo maturo iz slovenščine 74 učencev, 41 deklet in 33 fantov. Število, na katero smo vsi ponosni! Prvo leto so obiskovali pouk le učenci iz Sydneya, leta 1985 se je vpisal prvi učenec iz Wollongonga. Sledili so še mu drugi — letos smo imeli učenko iz Newcastlea. V posebno zadovoljstvo so nam ti podatki. Kajti povedo, da slovenska beseda ne pozna meja in ne razdalj.

Dragi mladi prijatelji, ponosni smo na vas, na vaš trud in vašo vdano pripadnost majhni slovenski skupnosti, vendar pa dobro znani širom Avstralije po njenem znanju in dosežkih.

Po delu pride veselje, zato vam želim prijetno zabavo. Upam, da se boste v bodoče še naprej radi srečevali in utrjevali medsebojne vezi. Tako nocojšnji večer ne bo le lepo doživetje.

3

Rastemo iz korenin

**Spisi in pesmi avstralskih
Slovencev 1984**

**WHY SHOULD WE RESPECT
SLOVENIAN HERITAGE**

What does the future hold? Looking around the churches and clubs where we Slovenians meet, I can only see an older generation, who has worked so hard to pave a future for the next generation slowly disappear. With these numbers suddenly we will have empty churches and clubs, and the heritage our forefathers have brought with them and strived to keep, will not be rejuvenated by this new generation, but will fall to the greatest enemy of us all — time.

The effects of time will inevitably grind this civilisation of Slovenes to non-existence like a candle being blown out — we do not notice it is dark, until the light is not there. We must face the reality of this problem in our society and try to delay this occurrence as long as possible. We all seem to take the Slovene existence in Australia for granted.

The way the existence will be phased out is through our children not being introduced and influenced in knowing about where their parent and parent's parents had originated from. It is the parents' duty to teach their children about their heritage as it can develop a new understanding of the world, by experiencing a different lifestyle and knowledge of traditions and customs, but more importantly influence their lives by experiencing the "good" of the Slovenian. Failure to teach this to the young can only reflect the attitude adopted by the parents of neglecting themselves.

The most essential way that children can be presented to the Slovenian lifestyle is by attending Saturday School which is provided free of charge. It is not two hours that you lose from shopping time, it is two hours of learning that will enable you and your children to realise the qualities that make and represent you as a Slovenian. These moments are so priceless as they can only be provided through learning at this school.

Ian Makovec
(1986 HSC student)

Slovenski kmečki motiv

Slovenija
Moja dežela.

A major happening at our school each year is our "Cultural Day" where each student identified himself as belonging to a particular nationality, either directly or by descent. The day is spent presenting to our friends and teachers something of that country's heritage — by dressing up, by singing, by displaying artwork and by offering others a taste of traditional dishes. It is always an impressive day. Our school community, like the rest of Australia, is as diverse culturally and linguistically. And each person's heritage enriches further the new Australia that has evolved from the transportation of many cultural traditions by the overseas-born to the Australian-born. As an Australian Slovene I feel an overall sense of gratitude for being endowed with the language and the traditions of my parents, for I can now appreciate two cultures, two languages, two sets of values — two worlds, each with their own little difficulties and delights. A large proportion of Australia's inhabitants are the children of those who migrated here. We are Australians by birth but we are different kinds of Australians compared to those of anglo-Saxon origin. I know from my own experience that I was always conscious of an extra addition to my character. I began school fearful of the fact that I had trouble with English and that my surname, however easy to pronounce in Slovenian was always an embarrassing mouthful for my teachers and classmates. At school I did as Australians did — even ate vegemite sandwiches — but when school ended of an afternoon I entered into a different world. Here I lived my second life. Here we speak Slovenian, pray in Slovenian and eat the Slovenian food which my mother lays on the table for us in the evening.

No doubt, my parents' heritage and their values have been passed onto my sisters and myself. Their influences have moulded the person I am today — not that I feel more for the Slovenian heritage or that I consider myself more Slovenian than Australian but that I feel inseparably part of both countries because of my parents. At times I do not show the same degree of affection or affinity for Slovenia because presently it is a language I can only superficially appreciate through pretty pictures in a book. My identity can not develop out of postcards of tourist attractions or historical buildings. I hope, one day I may be able to go back to Slovenia and through the special knowledge of its culture, I have acquired through my parents and also through Saturday school, deepen and tighten the ties between the two lifestyles and become much better aware of even my own identity as an Australian Slovenian.

What I especially feel grateful for out of my second culture is for the added perspective on life and other people I have gained from it. My parents often talk about the way it was "back home"; about the vastly different lifestyles they led there and the difficulties they experienced in-

tegrating once over here, particularly the prejudices against them. Old prejudices still die hard. I guess, I am lucky in that respect — my friends are not offended by who I am and I do not have to hide my ancestry.

No-one has ever hurled insults but I really get annoyed and hurt when I see others treating migrants or their children badly. Because of this extra culture my parents share with us I find I have become more tolerant of other cultures and gained insight into the feelings of those who do get "picked-on", as we say. It is like being given another pair of eyes with which to perceive and understand the big hopes, big dreams, big disappointments of people from other migrant groups.

The other major happinesses I have in being an Australian Slovene is that I am able to share my culture with others. You offer them some of the "potica" you have for lunch and teach them a few Slovenian words and they in return teach you a few things about their cultures.

Life in two different worlds, culturally and linguistically does sometimes meet up with a few difficulties. The major one I have is with language. Unfortunately, my knowledge of Slovenian has not increased its fluency level in proportion to my English and sometimes despite all my efforts I cannot communicate in total Slovenian. I tend to compromise far too often between the two languages and come out with imperfect sentences combining both. Some say, that this is the way in which the Slovenian language and heritage will fade away. But this is no reason to believe that our parents' influences, values, traditions or the mere memory of them will die.

The new Australia is still very much a land of opportunity. I consider myself lucky for being given the chance to appreciate aspects of both cultures and to utilize them in my own life. I and other Australian Slovenes are spoilt in a way because we can take what is best from both worlds and use them to our own advantage. So we keep drawing the sun of the Slovenian heritage; drawing out its goodness so that perhaps when shadows and black clouds do appear, our ample reserves of sunshine may penetrate deep to their silver linings.

JUDY ŠAJN (18 years)

My Slovenia heritage is very important to me. Slovenian heritage is about music, people, language, friends, gatherings etc. Here in my essay I'll talk about them and what they mean to me:

Music: Slovenian music is very different from Australian. Not only by the language, but it is more gentle and happy. When we put a cassette on in the house, my parents automatically start singing. Slovenian music isn't hard rock but a music that you can sing along to and be happy. I myself am not crash hot on Slovenian music, but I am in the church choir at the Slovenian church in Merrylands and I enjoy it very much.

People: Slovenian people are also very different, they have a completely different attitude to life. Slovenian people aim to get a good job and save, have a house and family which they can raise with manners, dignity and aim to do well at school.

Language: Slovenian language is also different. It is the most gentle language out of all the six Republics of Yugoslavia. The Slovenian language is very handy to know, if you are looking for a job. And it comes in handy at school when I want a private conversation with my two Slovenian friends.

Slovenian Friends: My Slovenian friends are completely different to any of my other friends. Although my two best friends are Slovenian, I have known them from childhood. All three of us went to different Primary schools but planned years ahead that in 1st form we would become a trio. It is one third through 2nd form and we are still together. We will hopefully still be together at the end of 6th form.

Gatherings: Slovenian gatherings are also very different to that of Australians. Parties, for example: Slovenian parties, well, whatever the occasion we have a great time. They all sit at the table, eat, drink, talk and laugh to everyone, then usually the men start singing and mums join in, they start telling jokes — some rude, some not. Overall we have a great time. But at Australian gatherings it is B.Y.O. and I do not enjoy them as much as Slovenian parties.

And now I'm going to say something about my life and how it's involved in being a Slovenian. As I mentioned before, I'm in the church choir at the Slovenian church in Merrylands. We go to church every Sunday and then we have choir practice, as in May we are having a concert here in Sydney, where the kids in the choirs from Adelaide, Melbourne and Wollongong are also participating. We all have a joint concert each year. Our choir has about 40 kids (30 girls, 10 boys) aged from about 12 to 23. We have a great time together. We go to Wollongong and Newcastle, Melbourne, Snowy, to the beach and picnics, we go everywhere and we also have a ball.

MICHELLE KALC: (13 years)

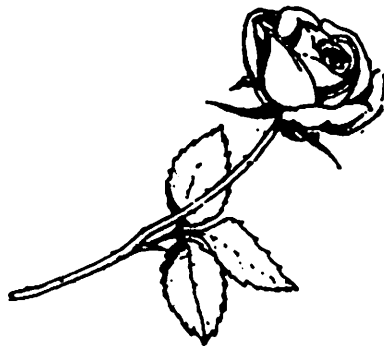
Sem dekle slovenskega porekla. Slovenski jezik, dediščina in kultura so mi zelo pri srcu in me zanimajo.

Rada bi pohvalila svoja starša. Ona sta me prva učila slovenski jezik in me spoznala s slovensko kulturno dediščino. Odkar sem se rodila, se nisem nikoli kesala, da sem dekle slovenskega porekla. Moji prvi slovenski besedi sta bili "mama" in "ata". Doma smo govorili samo slovensko, zato sem se hitro naučila ta jezik. V šoli in s prijatelji sem govorila samo angleško. Ko sem prvič začela hoditi v vrtec, sem imela nekoliko težav z angleščino, vendar sem se hitro naučila tudi te. Zdaj pa znam angleško še bolj kot nekateri Avstralci, poleg tega pa razumem in govorim še drugi jezik.

Ko sem bila stara šest let, sem začela obiskovati osnovno šolo v Merrylandsu, kjer smo se učili slovenščino vsako soboto od dveh do štirih. Imela sem mnogo prijateljev. Uživala sem, ko smo praznovali praznike kot Božič in materinski dan. Rada sem deklamirala pesmi ali igrala v igrah. V šoli sem se naučila slovenske pesmi kot "Mi se imamo radi", "Naš najboljši brat je Jezus". Vsako nedeljo smo hodili v slovensko cerkev v Merrylandsu, kjer sem prejela prvo sveto obhajilo in sveto birmo. Tako sem ponosna, da sem dekle slovenskega porekla, posebno, ko vidim kakšno močno vero imajo Slovenci, ki prihajajo k maši vsako nedeljo. Ko vsi skupaj zapojemo "Hvala večnemu Bogu", mi je pri srcu tako, da imam kar meglene oči.

V cerkvi imamo mladinski pevski zbor, ki se imenuje Zarja. V njem nas je trideset in smo kot ena družina. Vsako zadnjo nedeljo v mesecu pojemo pri maši. Lani smo nastopili na mladinskem koncertu v Melbournu. Ta čas smo lepo preživeli, ker smo se srečali a drugo slovensko mladino.

Poleti smo bili na skupnem taborjenju. Bilo je zelo lepo. Toda, ni vse tako lahko. Vsako nedeljo po maši imamo tudi vaje. Pevski zbor je zelo pomemben v mojem življenju. Ker mi je slovenski jezik tako ljub, rada pojem slovenske pesmi. V zboru imam mnogo priteljev, ki jih imam zelo rada. Vesela sem, da sem članica slovenskega mladinskega zbora in sploh da sem Slovenka. Z družino sem obiskala Slovenijo leta 1976. Spomini na ta obisk so ostali tako živi kot da bi bila tam včeraj. Slovenija je res tako čudovita, kot vsi pravijo. Bila je pomlad, ko smo bili tam. Kako krasno je bilo! Živeli smo pri moji stari mame v Sodoviču. Polja so bila okrašena z rožicami, zrak je bil tako svež. Le, v hlevu sem težko držala. Hitro sem si pridobila prijatelje. Cele dneve smo preskakali po poljih in gozdovih, v toplem soncu. Stari ata mi je posodil svoje kolo, s katerim sem se vsepovsod vozila. Zelo rada sem nabirala jagode po gozdovih in še posebno rada sem ob večerih lovila dresnice. Rada sem imela starega očeta in staro mamo, tako da me je srce kar bolelo, ko sem se poslavljala in vračala v Avstralijo.

Videla sem, da so Slovenci

polni dobrote in modrosti, posebno starejše. Rada imam prisrčnost in dobroto slovenskega naroda. Ker imam tak čut do Slovenije, me zelo zanima življenje in kultura Slovencev. Mami mi vedno pravi, koliko je slovenski narod že pretrpel, kako so v petnajstem stoletju Turki napadali Slovenijo in poklali polno ljudi, največ otrok. Kako so sosednje države hotele prevzeti slovensko zemljo. Kako se Slovenci trpeli za svojo preljubo zemljo pod nemškimi napadom.

Zelo sem ponosna na bogato slovensko zgodovino in kulturo. Vsi Slovenci so vredni hvale, da so tako marljivo branili in obdržali svojo Slovenijo. Zdaj hodim v Slovensko šolo v Bankstownu. To leto bom maturirala. V slovensko šolo hodim, ker ljubim slovenski jezik in Slovenijo. Nič se ne kesam, ampak žal mi je, da bom letos zaključila moje šolanje. Tako rada bi še več vedela o Sloveniji. Veseli me ko obdelujemo literaturo. Jokam, ko berem Ivana Cankarja, posebno njegovo črtico Mati. Žalostna sem tudi, ko berem Krvni davek. Smejem pa se, ko berem delo Mileta Klopčiča. S slovensko šolo imam polno dela ampak je vredno zato, ker bi rada postala odlična v Slovenskem jeziku. Ko končam šolo to leto, bi rada nadaljevala študije in postala učiteljica. Rada bi tudi učila v slovenski šoli. Že zdaj vsako soboto, ko končam šolo v Bankstownu, grem v Merrylands in tam pomagam učiti slovenščino tiste otroke, ki še prav nič ne znajo slovensko. To me veseli, ker imam rada otroke in jim rada pomagam pri učenju jezika.

Ker sem slovenskega porekla, me slovensko kulturno nasledstvo zelo zanima. Nič se ne kesam, ker sem Slovenka. Do Slovenije imam prisrčen odnos.

DANICA GRŽELJ (18 let):

SLOVENIA

*A place of loving people,
Who welcome with all their heart:
A place of colourful fields,
And beautiful mountains,
Of sweet smelling flowers,
And tall green trees,
Forever haunting my memory.
When in the winter
The snow has fallen,
Slovenia is a crisp,
Fresh smelling land,
Dominated by white.
Nothing stirs, except the little children
Busily building a snowman.
Here and there
Grey smoke rises
From a chimney top.
In the spring
As I ran over the fields,
Through the tall grass,
I felt the love inside me,
The love for Slovenia,
The place of my birth.
Oh, how I wish
The whole world
Could be like Slovenia,
So peaceful,
So picturesque,
So warm.*

VANJA KODERMAN (14 years)

SLOVENIA

*I'm proud to be Slovenian,
Proud, oh yes, I am.
Talk to your friends.
The Aussies don't understand.
Yes, its good to be Slovenian.
It makes me happy.
The language is easy.
An enemy can be told where to go.
Slovenian, Slovenian.
It is good to be a part.
Yes, I'll always like being a Slovenian.*

PAVEL LUKEŽIČ: (12 years)

SLOVENIA

*It's only one of its kind
And so rare —
No country is more beautiful
Than a country called Slovenia.
The road into the future winds on,
Endless dreams go on
Like a steady flowing river
That has no end.
But one day a dream will appear
One I have dreamed for life,
And one that will never end
Returning to my country Slovenia.*

MARGARET GRŽELJ: (13 years)

Rojstna hiša Slovenskega Pesnika. Dr. Franceta Prešerna v vrbi

BERA ŠOLSKEGA LETA 1988 POL AVSTRALSKO — POL SLOVENSKO

Jaz se rada učim slovenščino, ker sem Avstralka in moj mož je Slovenec. Rada bi se naučila pisati in brati slovensko, še najraje pa bi govorila. Vesela sem, da se lahko učim slovenščino v šoli. Odkar jo obiskujem, sem spoznala mnogo dobrih ljudi.

Jaz imam rada družino svojega moža. Ponosna sem na Slovenijo, domovino mojega moža. Moje srce je pol avstralsko, pol slovensko. Zato tudi jaz lahko rečem: Slovenija moja dežela.

Betty Lovrenčič

(privatna učenka 9. razreda)

NE BODO ME PREVARALI

Slovenščino se učim, ker sem hčerka slovenskih staršev. Njihova domovina je Slovenija. Tam imam veliko sorodnikov. Ko jih bom obiskala, se bom pogovarjala po slovensko. Ne bo mi potreben tolmač. Ogledala si bom različne kraje: Bled, Idrijo, Postojnsko jamo in Triglav. Sama bom šla v trgovine in restavracije. Težko me bodo prevarali, ker znam jezik. Kupila bom šopek rož in jih nesla na grob starih staršev, ki so bili veseli, da se učim materinega jezika. Mama me ni vprašala: "Ali bi šla v slovensko šolo"? Rekla je: "Šla boš v slovensko šolo"! Tri leta že hodim v slovensko šolo. Uči me dobra in pridna učiteljica Danica Grželj. Rada grem v šolo, kjer se učim jezik svojih prednikov.

Vida Istenič, 9.r.

SRAM JIH JE

Slovenski jezik je eden izmed najbolj zanimivih jezikov na svetu. Pri učenju se ti zdi zelo zapleten, posebno slovnica. Ko ga obvladaš je, je trud poplačan.

Zelo me zanima preteklost staršev, ki so jo preživeli v rojstni domovini. Ko jo bom spoznala, bom razumela njihove pogovore. Lahko se bom pridružila smehu, ki je velikokrat navzoč ob obujanju spominov na mladostna leta.

Nekateri učenci neradi govorijo o sobotni slovenski šoli. Sram jih je, ker mislijo, da je ta šola manjvredna. Jaz pa s ponosom povem prijateljem, da sem Slovenka. Ne sramujem se, da moji starši niso bili rojeni v Avstraliji. To je meni v korist, saj rastem v dveh različnih kulturah, ki sta obe zelo lepi.

Vanessa Fabjančič, 9.r.

SLOVENC V AVSTRALIJI

Kot ostale narodnosti, smo tudi Slovenci priseljenci na Petem kontinentu. Moja družina živi v sydneyskem predmestju. V večini Slovenci ne živimo strnjeno, ampak se radi pomešamo med druge narodnosti. Opazila sem, da smo v naši okolici skoraj edini Slovenci.

Moji starši so prišli sem zaradi želje po boljšem življenju. Čeprav se jim je ta želja izpolnila, še to ni vse. Važnejše je toplo domače ognjišče kot pa še tako udobno življenje.

Lydia Malevic, 11. r.

Moje ime je Sonja Novak. Stara sem 19 let. Živim v preprosti hiši v Sydneyu. Končala sem srednjo šolo. Sedaj obiskujem univerzo, kjer študiram prehrambeno stroko. Zelo me veseli preučevanje barv, hrane, dišav. Upam, da bom srečno končala študij in dosegla poklic.

Vpisala sem se v sobotno slovensko šolo v Bankstownu. Rada bi se naučila govoriti pravilno slovenščino. Spoznala bi rada slovensko kulturo in način življenja. Veliko mi pomeni govoriti materin jezik.

V domovini mojih staršev imam veliko sorodnikov, ki jih poznam le po slikah. Lepo bi bilo, da bi jih obiskala in videla lepo zeleno Slovenijo. S seboj bom povabila tudi svojo prijateljico, ki je poljskega rodu. Z veseljem jo bom vodila po Sloveniji.

Sonja Novak, 11. r.

SLOVENIJA, DOMOVINA MOJE MATERE

Ti si najlepša, zemlja slovenska.

Mati ji rodna ostala bož vselej.

Tu so planine, tu so doline

Kamor še vedno srce ji gine.

Izpod teh planin in strmečih skalovij
valoviš prek kanalskih dolin in skalnih nižin.

Tja onstran meja se tvoji valovi
razlivajo v dno srca Jadranskega morja.

O Soča, ti prekrasna reka si deroča.

Tvoj plavo modri sijaj strmi v gore,
ki pokraj tebe tam stoje.

Ob robovih skal pa cesta bela vije,
k v mesečini čudovito sije.

To se gore, to se steze,

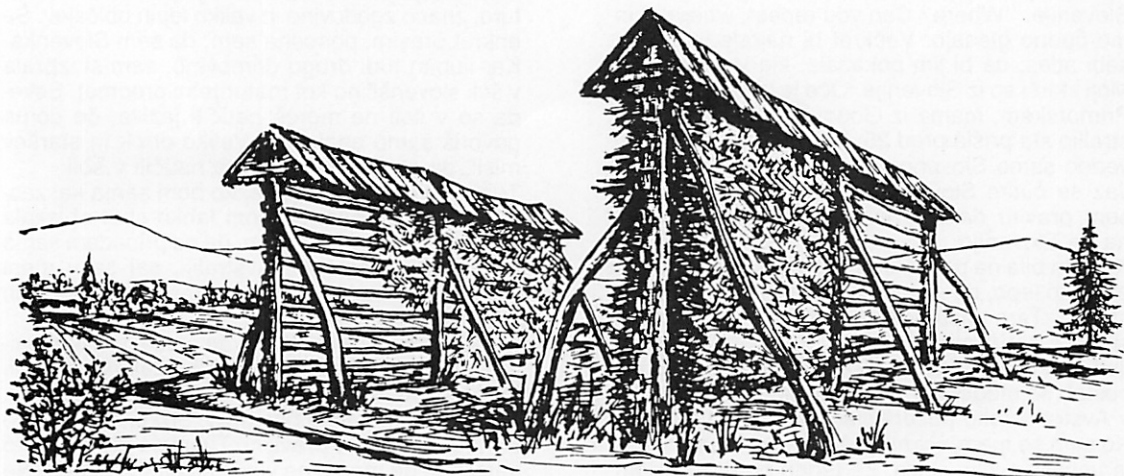
ki njeno jih ljubi srce.

Na tratah zelenih se zibala je,
kot dete še majhno prepevala je.

O mati Slovenija, prelepa si ti.

Ostani ji zvesta do konca dni!

Marija Srebrnič (12. razred)

Slovenski kmečki molitvi

Jaz sem Suzana Istenič. Stara sem 18 let. Rojena sem bila v Sydneyu. Živim s starši in sestro Vido v Petershanu. Moja starša sta iz Črnega Vrha nad Idrijo. Oče je prišel v Avstralijo 1960 leta iz Francije, mama pa 1969 iz Slovenije.

Vedno bolj izkušam, da učenje ni kak zabaven šport. Zahteva napor in vztrajno voljo. Ne strinjam se, da so šolska leta najbolj brezskrbna in srečna. Zavedam se, da so to odločilna leta. Kako se mlado drevo usmeri, tako bo rastlo.

V slovensko šolo sem rada hodila. Med sošolkami in sošolci sem se dobro počutila. Slovenski jezik sem se učila, ker sem hčerka slovenskih staršev. Moja dolžnost je, da govorim slovenski jezik, saj se tudi po mojih žilah pretaka slovenska kri.

Slovenija je majhna dežela, a bogata po naravnih lepotah. Ima rodovitna polja, šumeče gozdove z lepimi ptički, podzemne jame s čudovitimi jezери. Kdo ne pozna prekrasnega Bleda z bleščočim se jezerom, belo cerkvico na otoku, ki vabi ljudi! Triglav se ponosno vzpenja nad Slovenijo in varuje ljudi pred hudim. Slovenci so pošteni in delavni ljudje. Naši predniki so bili zavedni Slovenci. Upirali so se tujcu, ki jih je hotel zatreti. Zasramovani so bili zaradi slovensčine. Toda borili so se za obstoj slovenskega jezika in zmagali. Vsi smo lahko ponosni na naše prednike.

SLOVENSKI JEZIK

Slovenski jezik je mehak,
prepoln mladostne je miline,
prijetno zvočen je in blag,
ves poln prežlahtne je topline.
Naš jezik je ko med sladak,
opojno na uho udarja,
zato je srcu ljub in drag,
rad v njem se človek pogovarja.

Naj bo zahvaljeno nebo
za jezik žlahtni, blagi, mili.
Do smrti nam najdražji bo,
nenehno bomo ga ljubili.

Najlepša hvala učiteljicam Olgi Lah, Mirjam Sunik in Marizi Ličan. Prav posebej pa se zahvaljujem svojim staršem za njihovo skrb in pomoč.
Suzana Istenič, 12. r.

Mariza Ličan s svojima nekdanjima učenkama, sedanjima učiteljicama Lizo Reja in Danico Grzelj

Ko me vprašujejo, odkod sem, odgovarjam: iz Slovenije. "Where? Can you repeat, where"? in me čudno gledajo. Večkrat bi najraje imela pri sebi atlas, da bi jim pokazala, kje je Slovenija. Moji starši so iz Slovenije. Oče je iz Malih Loč na Primorskem, mama iz Godoviča pri Idriji. V Avstralijo sta prišla pred 25. leti. Pravita, da sta še vedno samo Slovenca.

Jaz se čutim Slovenka. Ko me vprašujejo, kaj sem, pravim, da sem Slovenka. Zelo sem ponosna na Slovenijo.

Ko sem bila na počitnicah v Sloveniji, sem se imela tako lepo, da se nisem hotela več vrniti v Avstralijo. Tam imam veliko sorodnikov. Razumeli smo se kot bratje in sestre. Slovenci so veseli ljudje. Znajo se veseliti. So tudi prijazni ljudje, na cestah se medseboj pozdravljajo. Če bi se tukaj v Avstraliji tako pozdravljali, bi se nam smejali. Ko sem se morala vrniti v Avstralijo, nisem mogla ustaviti svojih solza. Že teden pred odhodom sem jokala. Mama je tudi jokala. Bog ve, ali jih bo še kdaj videla! Pomislila sem, kako je trpela, ko je prišla prvič sama v Avstralijo, kjer ni imela nobenega svojih domačih.

Moji starši in veliko drugih so morali veliko prestatiti, ko so prišli v Avstralijo.

Vedno pravim, če ne bi bilo novih Avstralcev iz Evrope in drugod, bi bila Avstralija danes nerazvita in zaostala država. Moja prva domovina Avstralija ima šele 200 let staro kulturo in zgodovino.

Moja druga domovina Slovenija pa ima staro kulturo, znano zgodovino in veliko lepih običajev. Še enkrat pravim, ponosna sem, da sem Slovenka. Ker ljubim tudi drugo domovino, sem si izbrala v šoli slovenščino kot maturitetni predmet. Seveda se v šoli ne moreš naučiti jezika, če doma govoriš samo angleško. Veliko otrok in staršev misli, da se bodo otroci vse naučili v šoli.

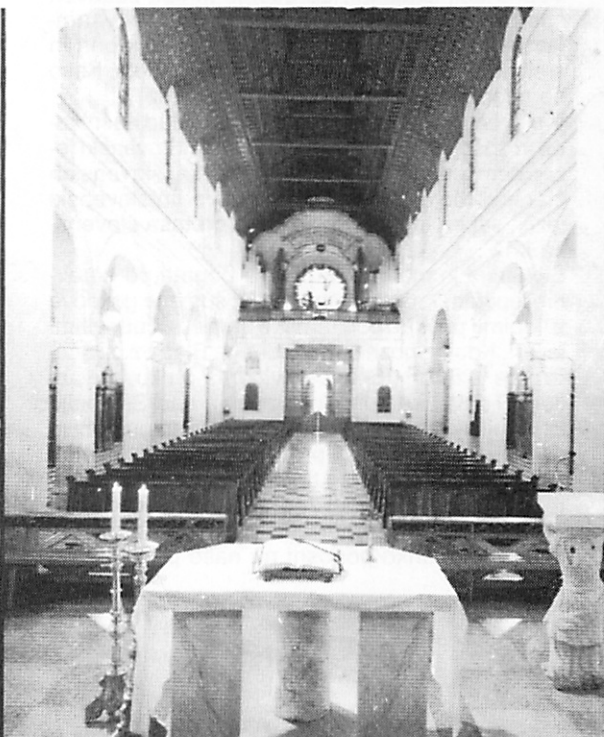
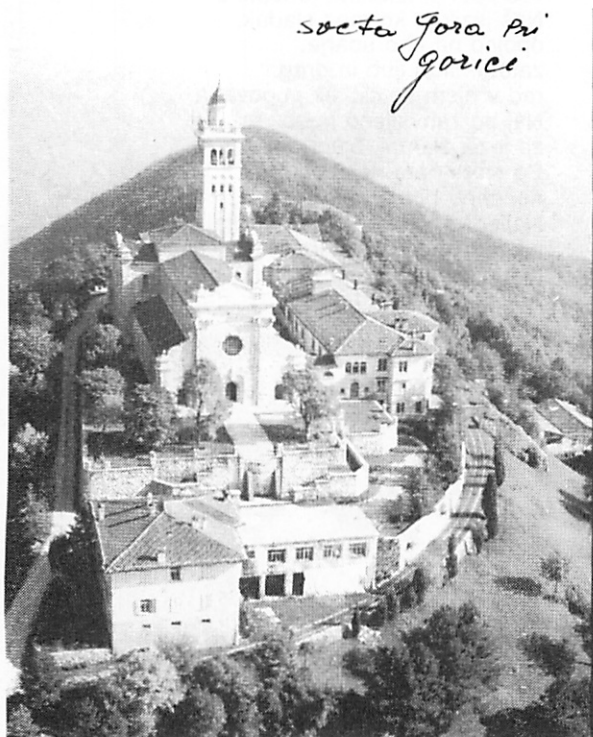
Težko čakam tistega dne, ko bom sama kaj zaslužila in prihranila, da bom lahko spet obiskala Slovenijo in Evropo. Čutim, da ne pripadam samo moji rojstni domovini Avstraliji, saj se v meni pretaka slovenska kri in sem zrastle iz slovenskih korenin.

Lepa je narava v Avstraliji, še lepša je v Sloveniji. Tam je vse blizu: morje, hribi, zeleni gozdovi. V zimskem času je Slovenija še posebej lepa. Uživala sem. Vse je bilo belo. Smreke obložene s snegom kakor v pravljici. Tukaj pa je sneg tako daleč, da ga mnogi ne vidijo nikoli v življenju. Ne morem pozabiti, kako je bilo lepo, ko je zjutraj posijalo sonce. Sneg se je blestel kakor kristal. Smučala sem se in sankala. In to zastoj! V pomladi je Slovenija vsa v cvetju.

Ko sem praznovala rojstni dan, so mi prišli vaščani pet pod okno. Kako sem bila presenečena! Vso noč smo prepevali in se veselili. Tam so ljudje vsi zelo veseli in razigrani. Večkrat si zaželim, da bi živela v Sloveniji. Saj tako lepe dežele, kot je Slovenija, ni nikjer na svetu.

Margaret Grzelj, 12.r.

*sveta Gora pri
gorici*

Moja mama se imenuje Dragica Koderman. Doma je iz Vač. Oče je Franc doma iz Moravč. Mama dela v tovarni, oče dela pri podjetju avtovleke. Moje ime je Vanja. Rodila sem se v Sloveniji pred 18. leti. Tam sem živela svojih prvih šest let. Naša domačija je bila visoko v hribih, v mali vasici pri Vačah, z imenom Cvetež. To je tiha osamljena vasica, ki ima samo šest hiš. Obdajo jo narava, ki je po hribih in dolinah čudovito lepa. Spomladi cvetijo rožice, trobentice, zvončki, vijolice, mačice. Pozimi pa je bila vasica pokrita s snegom. V malo šolo sem začela hoditi, ko sem bila stara šest let. Pouk smo imeli vsak drug dan. V šoli je bila kuhinja, kjer so nam nudili tople obroke. Pred vhodom v razred je bila garderoba, kjer si se preobul v copate in pozimi obesil plašč. Učili smo se samo osnovne stvari. Na primer, risati, barvati, šteti. Igrali smo se razne igre, kot "črni mož" in "gnilo jajce". Vsak teden po šoli smo šli k verouku. Pot domov je bila dolga, posebno še, ker sem hodila sama iz naše vasi. Kako sem včasih hitro tekla domov, ko sem slišala v gozdu kak šum! Ko smo se leta 1978 preselili v Avstralijo, sem stopila v drugi razred osnovne šole v Guildfordu. Niti ene angleške besede nisem znala. Ker pa sem se začela učiti še kot majhna, sem se hitro prilagodila temu jeziku. Spominjam se prvega dne, ko sem se vpisovala v šolo. Takrat smo spoznali prvo Slovenko v Avstraliji, ki nam je bila za prevajalko. V šoli so me vključili v poseben program učenja angleščine, ki se imenuje "English as a Secondary language". Kakor sem na eni

strani hitro osvajala svet angleščine, sem na drugi strani začela pozabljati slovenščino. Moja starša sta to kmalu opazila. Nemudoma sta me poslala v Slomškovo slovensko šolo v Merrylands. Kmalu sem začela spet dobro govoriti slovensko. Meni je bilo lažje kakor pa otrokom, rojemim tukaj v Avstraliji.

Ob vstopu v srednjo šolo, sem se vpisala tudi v sobotno slovensko šolo v Bankstownu. Prvi dve leti me je učila Olga Lah, ki se je tudi sama izredno lepo naučila slovenskega jezika in postala celo učiteljica slovenščine. Naslednja tri leta me je učila Mirjam Sušnik, ki je z nami govorila samo slovensko, tako, da smo jo morali poslušati z odprtimi usti in napetimi ušesi. Sedaj nas uči Mariza Ličan, ki se že vsa leta svojega bivanja v Avstraliji bori za obstanek slovenskega jezika na Petem kontinentu.

Kmalu ko smo prišli v Sydney, je moj oče našel, kje se zbirajo Slovenci. Kmalu smo postali člani kluba Triglav, kjer smo se počutili kot doma. Za tem smo zvedeli za Slovensko društvo Sydney in slovensko Cerkev v Merryladu. Tako smo spoznali veliko prijateljev, s katerimi se srečujemo na plesih, ob praznovanju božiča in velike noči, ob bogatih mizah slovenskih jedi in pijač.

Sedaj imam dve domovini. Čeprav živim tukaj, stalno mislim na lepo Slovenijo. Ponosna sem na njeno čudovito naravo, na njene vesele prebivalce. Kadar govorim o Sloveniji, se mi srce razveseli. Zato komaj čakam, da odletimo decembra letos v Slovenijo.

Vanja Koderman, 12. r.

Učenci 12. Razreda

ŠOLSKO LETO 1988

Danica Mátuš

Z veseljem in ponosom sem pred dvema letoma sprejela nalogo in z njo odgovornost učiteljice slovenskega jezika v Bankstownu.

Še vedno stopam v razred negotova, brez izkušenj. Moj edini cilj je, da bi učenci, ki jih imam pred seboj, spoštovali in vedno boljše govorili svoj materin jezik.

Ko sem jih vprašala, zakaj hodijo v slovensko šolo, so različno odgovorili:

- % da se bomo s starši in sorodniki lahko slovensko pogovarjali
- % da bi znali govoriti slovensko, ko gremo na obisk v Slovenijo
- % da v slovenski šoli spoznamo še druge slovenske otroke

Na vprašanje, kaj mislijo o slovenščini, so v večini rekli, da je to težek in dolgočasen jezik.

Res je, da slovnica, spreganje in sklanjanje, vzame veliko časa.

Liza Reja

Z leve proti desni: Liza Reja (učiteljica), Kaylene Vrtelj, Val Vrtelj, Michelle Brcar, Marianne Kos, Tanya Petrevski, Monikma Brezovnik, Toni D'Abrera (ravnatelj)

Sedijo: Carmen Lah, ALEXandra Krempl, Michael Godec, Damijan Nemeš, Sonja Cesar, Sonja Šajn

Z leve proti desni stojijo: Danica Grželj (učiteljica), Vida Istenič, Betty Lovrenčič, Vesna Lukežič, Karl Lukežič, Daniel Makovec, David Kociper, Toni Roger, Dennis Cesar, Marko Celin, Robert Erzetič, Daniel Valenčič, Toni D'Abrera (ravnatelj)

Sedijo: Tanya Brežnik, Vanessa Fabjančič, Ana Bolko, Ingrid Žarn, Mojca Pelcar, Sandra Markočič; manjka Danica Matuš

V sobotni šoli v Bankstownu me poznajo kot Danico. Sem učiteljica devetega in desetega razreda. Prav navdušena sem, da lahko napišem nekaj o mojih učencih. Dobro jih poznam. Že četrto leto poučujem slovenščino v Bankstownu. Dve leti že učim kot redna učiteljica, prej pa sem večkrat nadomestovala odsotne učiteljice.

V mojem razredu je osemnajst učencev, devet deklet in osem fantov. Ena učenka se uči privatno. Ker vsi hodijo v slovensko šolo že od sedmega razreda, so med seboj dobri prijatelji. Ko zjutraj prihajajo v šolo, je zelo živo, polno šepetanja in govorjenja, saj se niso videli ves teden. Radovedni so, kaj je kdo doživel med tednom.

Naš razred je res živahen. Toda med poukom smo zelo resni in trdo delamo brez odmora. Pišemo nareke in spise, obravnavamo slovnico, bremo in spoznavamo Slovenijo. Vrhu tega pa imajo še veliko domače naloge. Da, to so vaši pridni otroci, dragi starši, ki hodijo v šolo ob sobotah, v času, ko drugi otroci doma počivajo in uživajo prosti čas.

Večina otrok v našem razredu živi precej daleč iz Bankstowna. Da pridejo v šolo ob pravem času, morajo od doma že zgodaj zjutraj. Nikoli ne zamudijo. Znano je, da so učenci slovenske jezikovne skupine najboljši. Točno in redno prihajajo k pouku, pa naj bo v mrzli zimi ali vročem poletju, ko se njihovi vrstniki hladijo v morju. Res sem ponosna na svoje učence.

Kot učiteljica pa se srečujem seveda tudi s problemi. Otroci so res pridni, a težko jih je navduševati za slovenski jezik. V nekem smislu jih lahko razumem. Rodili so se tukaj, Avstralijo imajo za svoj dom in angleščino za svoj jezik. Kako rada bi jih nekega dne vse skupaj spravila v letalo in odpeljala v Slovenijo! Prepričana sem, vzljubili bi jo! V njih bi se prižgala sveča goreče ljubezni do Slovenije.

Želim si večjega sodelovanja staršev! Šele tako bomo lahko vsi skupaj bolj učinkovito razvijali smisel in čut ljubezni do Slovenije.

Pred nekaj meseci je g Greiner povedal, da tista jezikovna skupina, ki ima majhno število učencev

, med katerimi je tudi naša, ne bo mogla nadaljevati s študijem. Ko sem prišla tisto soboto v šolo, so me otroci takoj zaskrbljeno vpraševali: "Ali je res"? Bila sem veselo presenečena. Videla sem da jim slovenščina vendarle veliko pomeni! Še enkrat se bom vrnila k svojim učencem. Vseh osem fantov je zelo živahnih, poživljajo razred. V učenju so zelo prizadevni in se veliko trudijo. Dekleta so zelo dobrega srca. Posebej bi rada omenila učenko, ki je Avstralka. Poročila je Slovenca. Že tretje leto obiskuje slovenski pouk v Bankstownu. Odlična učenka je. In možu dobra žena. Slovenijo ima zelo rada. Upam, da zdaj poznate moj razred nekoliko bolje. To leto praznujemo deseto obletnico slovenske mature. To so vaši otroci, dragi starši, naša prihodnost. Bodite ponosni na nje! Resnično so nekaj posebnega!

DANICA GRŽELJ

ZAKAJ SE RADA UČIM SLOVENSKI JEZIK

Moja mama je Slovenka. Imam jo rada. Zelo lepo govori slovenski jezik. Tudi jaz bi se ga rada naučila.

Ker je moj oče Makedonec, govorim tudi makedonsko.

Dobro je, da se učim več jezikov. To mi bo v prihodnosti veliko koristilo. Ko bom šla v Slovenijo, se bom lahko s svojimi sorodniki in prijatelji pogovarjala slovensko.

Nekateri moji prijatelji tukaj v Avstraliji so Makedonci, nekateri Slovenci. Slovensko dobro razumem, ne vem pa govoriti. Zato z veseljem hodim v slovensko šolo v Bankstown. Uči me Erika Pelcar, ki je dobra učiteljica. Rada jo imam. Letos že peto leto obiskujem slovensko šolo. V začetku je

bilo težko. Drugo leto bom maturantka iz slovenščine. Že sedaj imam veliko učenja za izpit.

Mislím, da je slovenska šola zelo potrebna vsem slovenskim študentom. Vse, kar se naučimo, bo nam v življenju zelo koristilo.

Ponosna sem na slovensko besedo!

Dijana Petrevski

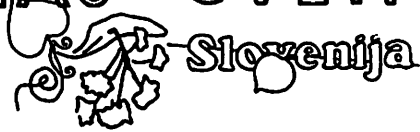
Z leve proti desni stojijo: Diana Petrevski, Tania Barič, Lidia Malevich, Lucy Gertina, Sonia Novak, Erika Pelcar (učiteljica), Toni D'Abrera (ravnatelj)

Sedijo: Tony Bulovec, Joseph Marinc, Tony Spiclin in David Novak

Avstralija

NAŠA LIPA

NAJ CVETI

NAŠA LIPA NAJ CVETI

Letos smo imeli v Wollongongu 14. koncert slovenske mladine v Avstraliji v priredbi slovenskih verskih središč. Geslo letošnjega koncerta je bilo Naša lipa naj cveti, s katerim hoče zarisovati v srca nas vseh najprej veselje nad tem, kar smo, kar imamo — vi starejši in mi mladi.

Naša lipa naj cveti pa izraza tudi željo po novi pomladi: po rasti in cvetju v prihodnjih letih — po živem spminu na Slovenijo, deželo mojih staršev. Prav o tem bi rad govoril.

Že na začetku šolskega leta začnemo s pripravami na koncert. Precej čas uporabimo pri izbiri pesmi, ki morao biti lepe in nam mladim pri srcu, da jih radi pojemo. Potem hodimo redno na vaje. Občutek, da se koncert prehitro bliža, name vzbuja strah, da se ne bomo pravočasno naučili. Najlepši del priprave je organiziranje potovanja. Dalje gremo, lepše je. Saj tako vidimo več Avstralije in spoznamo več svojih slovenskih sovrstnikov. Res je nekaj posebnega, da se srečujemo enkrat na leto in spoznavamo še druge mlade

Slovence, s katerimi nas veže skupna dediščina slovenske matere. Naši straši pa imajo tudi priložnost, da se ponovno srečajo s starimi znanci, ki jih morda že leta niso videli.

Ker je bil letos koncert pri nas v Wollongongu, name je izlet odpadel. Zato smo pa morali več delati, da bi pripravili vse potrebno za koncert in sprejem gostov. Želeli smo se jim oddolžiti za vsakokratno prisrčno gostoljubnost. Kjerkoli smo gostovali, nam je bilo lepo. Srečanja nam bodo ostala v trajnem spominu.

Največ težav smo imeli pri iskanju primerne dvorane. Skrbelo nas je, bo dvorana dovolj velika. Na drugi strani pa, kaj če bo prevelika in na pol prazna. No, strah je bil res odveč. Še sedežev je zmanjkalo, čeprav dvorana lahko sprejme okrog 550 ljudi.

Mislím, da je koncert uspel, vsem v zadovoljstvo. Peli in plesali smo tokrat še s posebno hvaležnostjo domovini Avstraliji, da moremo tukaj ohranjati in gojiti besedo, pesem in ples dežele pod Triglavom — Slovenije.

Koncert je bil posvečen patru Valerijanu Jenku za njegovih 25 let delovanja med nami. Saj p. Valerijana vsi poznamo. Vemo, koliko naredi za nas vse, mlade in starejše. Večino nas mladih je krstil. Učil nas je slovenski jezik v nižjih razredih dopolnilne šole v Wollongongu. Lahko bi rekel, da je p. Valerijan del vsake slovenske družine, saj deli z nami veselje in žalost.

Filip Hatežič, 12.R.

26. januarja 1788 je v sidnejskem zalivu Botany Bay pritala ladja Endowm. Kapetan Philip Arthur, ki je bil Anglež, je stopil na novo celino, ki se danes imenuje Avstralija.

Letos praznuje ta dežela 200 letnico prihoda prvih priseljencev iz Evropskih dežel, ki so bili v glavnem kaznjenci. Avstralija jim je pomenila kraj zapora. Kljub težkim in žalostnim začetkom, so našli tukaj svobodo in upanja v boljšo prihodnost. Dežela kaznjencev je začela cveteti kot vrtnica, ki ima trnje in lep diseč cvet. Razvila se je v bogto deželo, ki je znana v svetu po naravnem bogastvu in prijaznosti svojih prebivalcev. Kdo ne pozna avstralske volne, železa, premoga, zlata, ognjeno rdečih in belih opalov. Veliko ljudi je že okusilo izvrstno meso, ki ga prodajajo znana svetovna trgovska središča. Avstralija se ponaša z obsežnimi kmetijami — marsikatera je skoraj tako velika kot Slovenija.

Najvaznejše in največje bogastvo pete celine so njeni ljudje. V teku 200 let se je lepši prihodnosti. Prišli so takorekoč ubogi. S Seboj so prinesli le svojo kulturo in upanje v srečnejše življenje. Prvi dnevi so bili polni grenkobe in razočaranja. Jokali so, kajti čutili so se prizadete, oamljene in izkoriščane. Garali so. Niso smeli zahtevati večjih plač in boljših delovnih pogojev. Postali so predmet mnogih "predsodkov". Kljub temu so z vztrajno voljo in delom zgradili to deželo. Hkrati so oblikovali tudi svojo osebnost.

Slovenci niso bili izjema. Kmalu so zrastle iz mladeničev v zrele može. Podobno kot drugi narodi, so si zgradili domove, kjer sedaj gogijo svojo kulturo. Tako so prispevali velik delež k Multikulturni Avstraliji, zaradi česar slavi po vsem svetu.

S trpljenjem, težkimi preizkušnjami in trdim delom so si priborili svobodo in udobno življenje. Skupaj so rastle in se razvijali: dežela in njeni ljudje. Danes je Avstralija večnoacionalna, ker priznava in sprejema izvirnost vsakega naroda, ki jo vsak na svoj način bogati.

Dvestoletnica Avstralije je praznik uspeha avstralske družbe in države. Če smo iskreni, bomo okusili v tem veselju kapljico pelina! Pozabljamo namreč prve prebivalce Avstralije — domorodce Aborigine. Zanje Avstralija ni nova dežela, ampak njihov dom, kraj, kjer so se rodili in živeli že več stoletij. Njim pomeni dvestoletnica napad, ki ga je izvršil belec, ko se je krivično polastil njihove rodne grude natanko pred dvesto leti. Takrat so izgubili svoje človeške pravice in domovino. Danes jih imajo za nazadnajške. Sovražijo jih. V nevarosti so, da izumrejo.

Osebnost nerada razmišljam o preteklosti. Rajši načrtujem prihodnost. Mislim, da bi morali vsi stremeti za višjimi cilji in tesnejšim medsebojnim sodelovanjem. Ne bi smeli dopustiti, da bi nas narodostne posebnosti ločevale. S skupnimi močmi se naprej razvijajmo to deželo pod Južnim križem!

Tania Samsa, 12.R.

Moje ime je Ellen Smuk. Na svet sem prirojala 18. septembra 1970 v Sloenij Gradcu. Do leta 1980 sem živel v Titoem Velenju. Tam sem hodila najprej v vrtec "Najdihojca" in malo šolo. Potem sem naredila prvi, drugi in pol tretjega razreda na osnovni šoli Anton Aškerc. Živel smo v stolpnici, v desetem nadstropju, Foitova ulica 8. Titovem Velenju in Prevaljah, odkoder sta moj oče in mama, sem imela veliko prijateljev in prijateljic, ki sem jih s težkim srcem zapustila, ko smo se preselili v Avstralijo.

Prišli smo v popolnoma novo deželo. Začetek je bil zelo težak. Angleškega jezika nisem poznala. Takoj po prvem tednu sem začela obiskovati četrti razred šole St. Margaret Marys v Merrylandsu. Prvi meseci so bili zelo mučni, kajti v šoli nisem imela nikogar, da bi se lahko z njim pogovorila. Večkrat mi je bilo hudo. Počasi sem se začela prilagajati novemu okolju. Tudi angleški jezik mi je povzročal vedno manj preglavic. Ko se danes oziram nazaj, se mi zdi, kot da sem doživela veliko pustolovščino.

Doma se pogovarjamo samo v slovenščini. Po srcu sem še vedno Slovenka. Zato sem se v osmem razredu odločila, da se vpišem v slovensko šolo. Kar težko mi je bilo vstajati ob sobotah. Zdaj je vse za meno. Trud je poplačan. maturanška sem!

Ponosna sem, da lahko v Avstraliji, ki je daleč od domovine delam maturo iz materinega jezika.

Avstralija nam s svojim multikulturnim programom omogoča stike z domovino — preko slovenskega radia, časopisov, posebnega televizijskega programa SBS (Special Broadcasting Service). Še bolj pa je zame pomembno, da je slovenščina priznana kot maturitetni predmet in bo vpisana v HSC (Higher School Certificate).

Letošnje šolsko leto je zame in moje sošolce še posebej pomembno. Praznujemo deseto obletnico slovenske mature v NSW. Naš razred je deseta skupina maturantov. Rada bi se zahvalila vsem, zlasti Šolskemu odboru in naši učiteljici Marizi Ličan za vztrajno in uspešno delo. S tem, da bom ohranila slovenski jezik, upam, da bom vsaj delno poplačala trud vsem, ki si prizadevajo za ohranitev slovenske besede v Avstraliji.

Ellen Smuk, 12.R.

Australia
1788-1988

Ellen Smuk, letošnja maturantka, ki ni na skupinski sliki

Bilo je v februarju, 1986. leta. Budilka je zazvonila ob šestih zjutraj. "Blanka, vstani!" me je poklicala mama. Pokrila sem se čez glavo, da ne bi slišala nadležne budilke in ne mame. A zaman. Vstati sem morala. Tako se je začela moja pot v sobotno slovensko šolo v Bankstown. Vsako soboto dve uri vožnje.

Naj se vam predstavim. Stara sem 18 let. Doma sem v Lake Heights blizu Wollongonga. Obiskujem srednjo šolo v Warrawongu.

Moji starši so prišli v Avstralijo 1957. leta. Mama je doma iz Rogoze blizu Maribora. V Avstralijo je prišla s starši in sestrama. Oče je doma iz Teznej pri Mariboru.

Sem iz štajerske družine. "Gremo na Štajersko" odmeva pogosto v naši hiši, posebno še, ko se pregloboko pogleda v kozarec.

Sem učenka 12. razreda slovenske šole v Bankstownu. Učenci smo med seboj dobri prijatelji. Nekateri med njimi se poznajo že od sedmega razreda naprej. Navdušeno prihajamo v šolo. Večkrat se pošteno nasmejimo. Ko nam je učiteljica Mariza govorila o Ivanu Cankarju in Francetu Prešernu, smo se mi v mislih mudili pri svojih prijateljih, srce pa nas je, zlasti ob lepem vremenu, vleklo ven. Spominjam se, kako sta se enkrat dva vrabčka zaletavala v šipo — sklepali smo, verjetno se hočeta učiti slovenščine, da bi lahko poletela v Slovenijo.

Bilo je veliko nepozabnih doživetij. Toda, uboga naša učiteljica Mariza. Ko smo se pogovarjali o maturantskem plesu, je nekdo izmed sošolcev vprašal: "Kdaj bo materinski ples"? Nasmejali smo se. "Vi me boste uničili!" je včasih skoraj

vsa obupana vzdihovala učiteljica Mariza, ko nismo naredili domačih nalog ali ko smo preveč klepetali med poukom. Čeprav smo najboljši in najpametnejši 12. razred v zgodovini pouka slovenščine na šoli v Bankstownu, se nas bodo spominjali kot

razreda, ki je uničil učiteljico Marizo.

Najbolj smo se zabavljali, ko smo se učili slovnice. "Nekaj mi škriplje v ušesu", smo večkrat slišali. "Jaz sem rodil...", in tovarišica

ariza se je nasmejala.

Priznati moram, da sem bila nekoliko zaskrbljena, ko sem začela hoditi v slovensko šolo. Skozi tri leta bom morala tako zgodaj vstajati! Pa mi ni žal. Spoznala sem veliko novih prijateljev. Prav vseč mi je, da lahko kdaj popravim kakšno slovnično napako pri mojih starših, ki so me doslej 18 let — napačno popravljali.

Vsem slovenskim otrokom priporočam, naj se vpišejo v slovensko šolo. V začetku je res morda bolj dolgočasno. Vendar pozneje postaja vse bolj zanimivo in zabavno. In seveda koristno. Posebno, če pomislite, da boste svoje starše lahko učili slovenščino!

Vabim vse Slovence na maturantski ples, ki bo 3. decembra 1988 na Slovenkem društvu Sydney, da se srečate z nami, ki smo svoji učiteljici Marizi pripravljali skozi vse leto prijetne zabave, pa tudi nekaj neprespanih noči! Videli jo boste z nekaj več sivimi lasmi. Posebej Slovenci iz Wollongonga, dobrodošli!

V prvi vrsti sedijo z leve proti desni: Mary Brezvonik, Michelle Kalc, Marie Srebrič, Tanya Samsa, Margaret Gržeslj, Blanka Košak in Irena Bolko

Z leve proti desni stojijo: Vanya Koderman, pavel Lukežič, Suzana Istenič, Philip Hatežič, ravnatelj Toni D'Abrera, učiteljica Marica Ličan, Mark Makovec, Anton Okorn in Steven Persi

Učenci in učiteljice slovenske šole z ravnateljem državne gimnazi je v Bankstownu (Sydney) 1988

Mariza Ličan s svojima nekdanjima učenkama, sedanjima učiteljicama Lizo Reja in Danico Grželj

Učiteljice slovenščine: Danica Grželj, Mariza Ličan, Erika Pelcar, ravnatelj šole Toni D'Abrera in Liza Reja

SLOVENSKA PESEM IN PLES NA MATURANTSKIH SLAVJIH

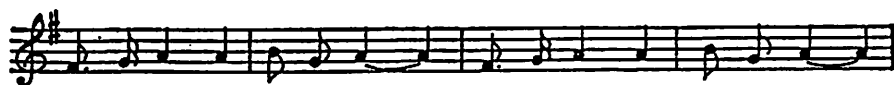
*Vesellimo torej se,
mlada nam je duša:
po prijetnostih mladosti,
po nadložni bo starosti
vse nas krila ruša.*

*Naj žive profesorji,
vsa akademija,
ud naj slednji njen živi,
naj živijo udje vsi,
trajno naj cvetijo.*

GAUDEAMUS IGITUR

Gau-de-a - mus i - gi - tur, iu - ve - nes dum su - mus;
Vi - vat a - ca - de - mi a, vi - vant pro - fes - so - res,

post iu - cum - dam iu - ven - tu - tem, post mo - le - stam se - nec - tu - tem
vi - vat membrum quod li - bet, vi - vant membra quae li - bet,

nos ha - be - bit hu - mus, nos ha - be - bit hu - mus.
semper sint in flo - re, semper sint in flo - re.

Moški pevski zbor "Triglav" pod vodstvom Borota Sedelbauer.

Folklorna skupina "Planika" — SDS

(3) Mladinski pevski zbor Verskega središča V Mererylandsu "Zarja" — slika

Ljubim te, Slovenija zelena,
 moje si zavetje, moj si dom.
 Pot gora, čez polja tja do morja,
 lepa si, lepa si,
 moja si, moja si,
 kjer gozdovi skrivajo obzorja,
 res najlepša si Slovenija.

Triglavska folklorna skupina

Luna sije, kladvo bije
trudne, pozneure že; prej neznane srčne rane
meni spati ne puste.

Ti si kriva, ljubezniva
deklica neusmiljena!
Ti me raniš, ti mi braniš,
da ne morem spat doma.

Moški pevski zbor slovenskega društva Sydney "Lipa"

Mladinski pevski zbor "Zlati glas" iz Wollongonga

Po jezeru blisk Triglava,
čolnic plava sem ter tja.
V čolnu glasno vse prepeva,
da odmeva od gore.

Mile ptice po dolinah
in planinah se bude.
Ker so čule pesem mojo,
vsaka svojo žvrgole.

DESETA MATURA

GESLA NAŠIH MATURANTSКИH PRAZNOVANJ

SLOVENESEM,
TAKO JE
MATI D'JALA
MATERINA
BESEDA
JE

NAJDRŽJA DOTA
SLOVENSKA BESEDA
IZ
RODA V ROD
BESEDA JE PODOBA
KI POJE
TISTA PRAVA
BESEDA
MATERINA
BESEDA

DA BESEDA
NAŠA
MED NAMI BE
CVETELA
RASTEMO IZ
KORENIN

Slovenija. Moja dežela.

10 let
slovske
mature

*Rastemo
iz
korenin*

KULTURNI SPORED

10. MATURANTSKEGA VEČERA

France Prešeren — Stanko Premrl, Zdravljica
Advance Australia Fair — "Zlati glas"

Študentovska — zbora "Triglav" in "Lipa"

Zelena je moja dolina
Slovenija — "Zarja"

Folklorna skupina "Planica" iz Wollongonga

Ti, pobič, tak ne lumpej
Fantje po polj gredo — "Lipa"

Moja dežela
Zaljubljena Slovenija — "Zlati glas" iz Wollongonga

Gor čez jezero
Slovenec sem — "Triglav"

SLOVENEK SEM

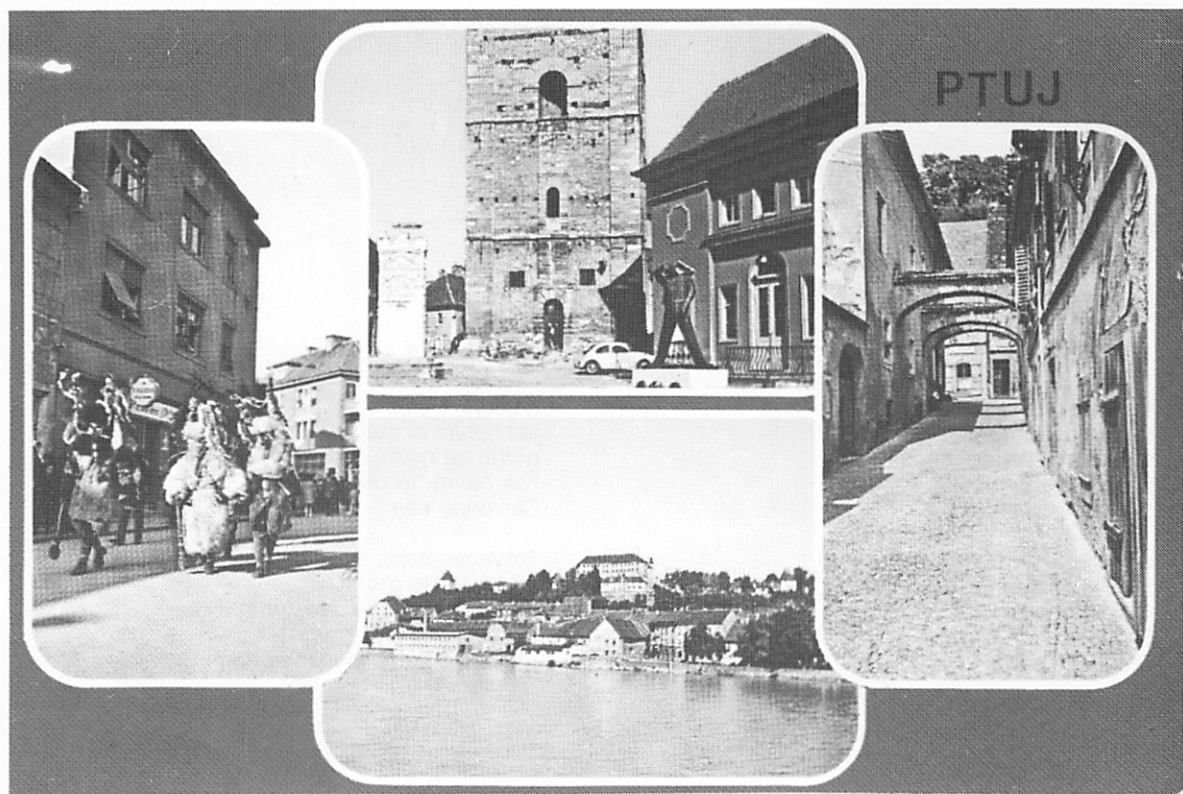
Slovenec sem, Slovenec sem,
tako je mati djala,
ko me je dete pestovala.
Zatorej dobro vem:
Slovenec sem.

Slovenec sem, Slovenec sem,
to jasna pamet v glavi,
to v srcu blagi čut mi pravi.
S ponosom reči smem:
Slovenec sem.

Slovenec sem, Slovenec sem.
jaz ljubim očetnjavo,
gorim za njeno čast in slavo.
Kar čutim, to povem:
Slovenec sem.

Slovenec sem, Slovenec sem,
od zibeli do groba
ne gane moja se zvestoba.
Da vsekdar reči smem:
Slovenec sem, Slovenec sem.

Jakob Gomiššek

"LIPA" — MOŠKI PEVSKI ZBOR SLOVENSKEGA DRUŠTVA SYDNEY

Črnčec, Jože; Danev, Franc; Godec, Mirko; Kmetič, Lojze; Kobal, Ivan; Mramor, Franc; Raber, Drago; Šernek, Štefan; Trstenjak, Štefan.

Voditelj zbora je Urbas Jože.

"TRIGLAV" — MOŠKI PEVSKI ZBOR KLUBA TRIGLAV

Fabjančič, Anton; Jakšetič, Rudi; Kukovec, Emil; Lenarčič, Karlo; Magajna, Lojze; Pecchiari, Frank; Sedmak, Albin; Sedmak, Jože; Šušter, Jože; Tomšič, Ivan; Uljan, Angel; Uljan, Karlo; Valenčič, Zdravko; Vojska, Florijan; Logar, Anton; Novak, Franc

Voditeljica zbora je s.Francka Žižek

"ZARJA" — MLADINSKI ZBOR IZ MEERYLANDSA

Pevci: Bolko, Anna; Brcar, Michelle; Cesar, Sonja; Kalc, Karmen; Kalc, Michelle; Lah, Carmen; Lah, Veronica; Lukežič; Vesna; Lukežič, Karl; Mikuletič; Lilliana; Pezdirc, Krisrine; Zbor vodi Irena Stariha, spremljata ga Katherine Pezdirc — orgle in Ian Makovec — kitara

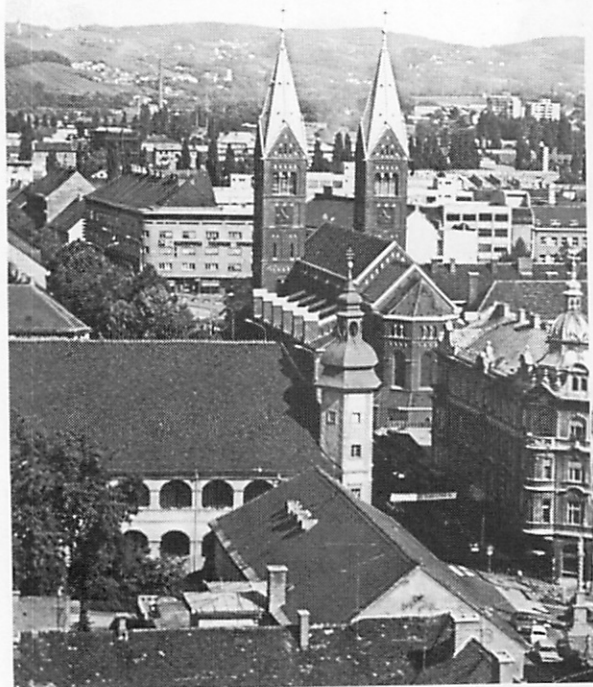

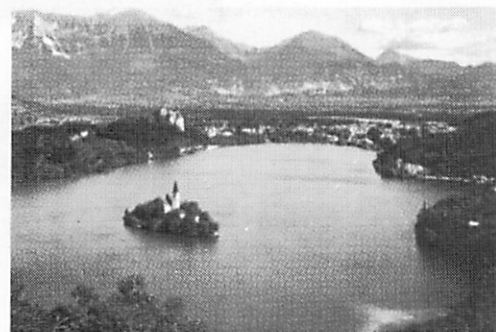
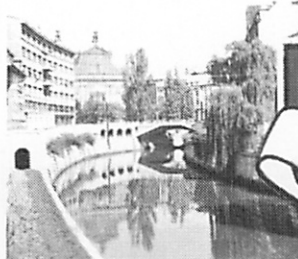
"SYDNEY" — FOLKLORNA SKUPINA VERSKEGA SREDIŠČA MERRYLANDS

Berginc, Kristina; Šuber, Valter; Carmen, Lah; Slatinšek, Marko; Jožica, Modrijančič; Šlarkan, Peter; Žižek, Lolita; Cesar, Denis; Jenny, Stariha; Bleasing, Martin; Šajn, Danica; Fortuna, Damijan; Twrdy, Gail; Fortuna, Damijan; Gal, Lidia; Brian, Frenk

Skupino vodi Ivan Koželj. Spremljatajo Jože in Rudi Črnc — harmonika.

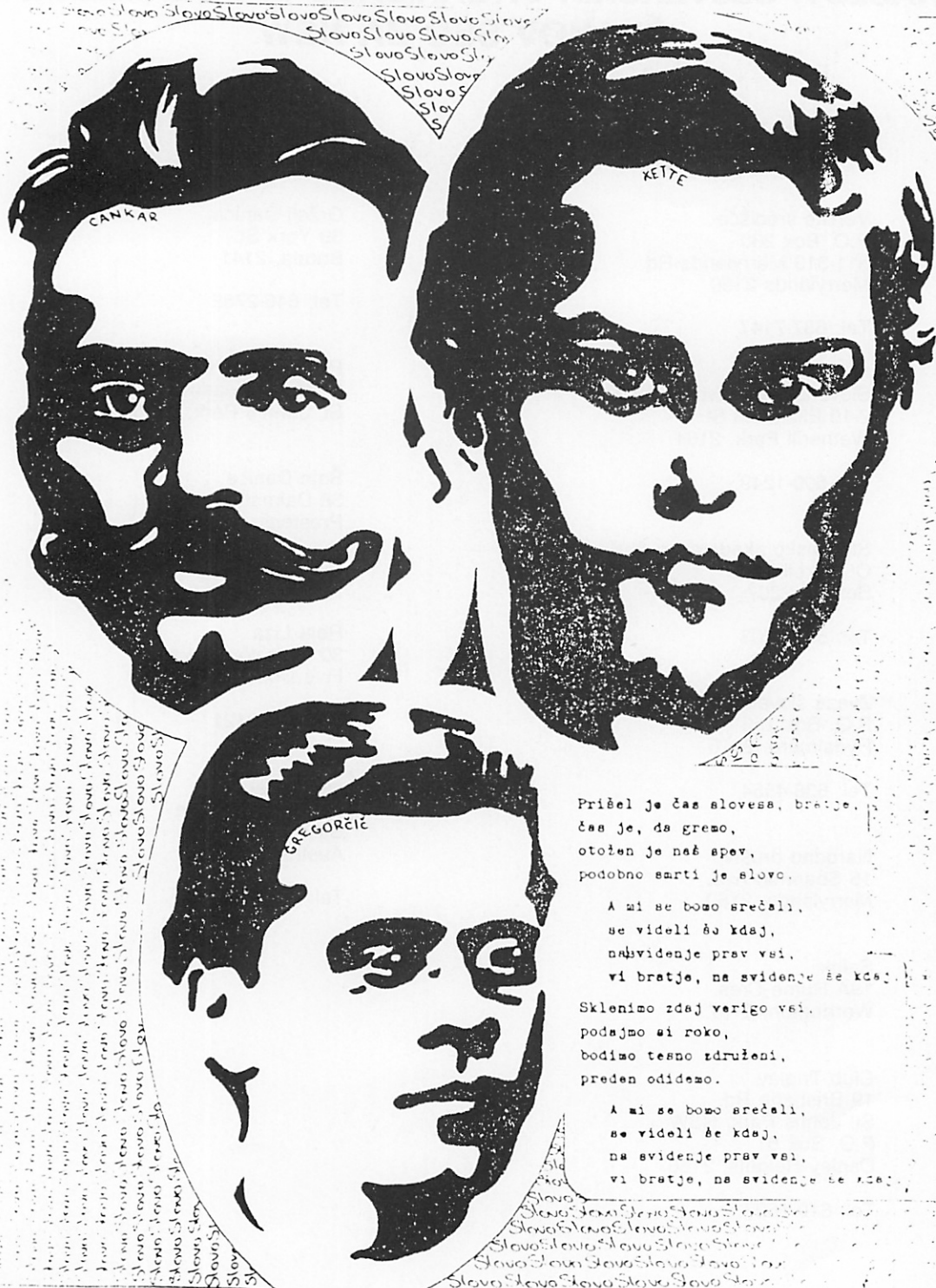
MARIBOR

BLED SLOVENIJA

Prišel je čas slovesa, bratje,
čas je, da gremo,
otočen je naš spev,
podobno sarti je slovo.

A mi se bomo srečali,
se videli še kdaj,
na svidenje prav vsi,
vi bratje, na svidenje še kdaj.

Sklenimo zdaj verigo vsi,
podajmo si roko,
bodimo tesno združeni,
preden odidem.

A mi se bomo srečali,
se videli še kdaj,
na svidenje prav vsi,
vi bratje, na svidenje še kdaj.

NASLOVI SLOVENSKIH ORGANIZACIJ IN POSAMEZIKOV, ČLANOV SŠO ZA NSW

Versko središče
P.O. Box 280
311-313 Merrylands Rd.
Merrylands 2160

Tel: 637-7147

Slovensko društvo Sydney
2-10 Elizabeth St.
Wetherill Park, 2164

Tel: 609-1249

Slovensko akademsko društvo
C/- 26 Lloyd St.
Bexley, 2207

Tel: 599-1203

Zveza slovenske akcije
P.O. Box 153
Rydalmere, 2116

Tel: 638-4554

Narodno društvo
15 Shannon Ave.
Merrylands, 2160

Saluk
19A Hume Cres.
Werrington, 2167

Club Triglav
19 Brisbane Rd.
St. Johns Park, NSW
P.O. Box 61
Canley Heights, 2166

Tel: 610-1627

Grželj Danica
39 York St.
Berala, 2141

Tel: 646-2752

Pešcar Erika
31 Broadmeadows St
St. John's Park, 2176

Šajn Danica
38 Dalmatia Ave
Prestons, 2170

Tel: 607-5818

Reja Liza
30 Murralong Ave
Five Dock, 2046

Tel: 712-2121

Ličan Mariza
29 Kurrajong Ave
Bass Hill, 2197
Australia

Tel: (02) 72-2043

10 LET
MATURE
V N.S.W.

OB MATURI IZ SLOVENŠČINE
v Avstraliji – Sydney 1988

Slovenski Šolski Odbor za N.S.W.

Darovali:
SLOVENSKO DRUŠTVO SYDNEY
SLOVENSKI KLUB TRIGLAV
SLOVENSKO AKADEMSKO DRUŠTVO
SLOVENSKO NARODNO DRUŠTVO